

Pliberk:

Enotna lista EL prepričala občinski svet

Na občinsko sejo v petek, 10. maja 1974, se je sedemčlanski team Enotne liste na svoji frakcijski seji v torek prej dobro pripravil. Ne zmanj. Slovenski občinski odborniki so vendar znali prepričati ves občinski svet najmanj v eni važni točki dnevnega reda, in sicer v zadevi spremembe namembe nad 10 ha velike površine na Bistrici v Pliberku. Odločno so povedali naši zastopniki v občini svoje mnenje tudi glede imenovanja oseb v komisije za nakup in prodajo zemljišč. Da bo občina uresničila lanski predlog Enotne liste o nujno potrebni izgradnji ceste na Šmarjeto, je tudi kar lep uspeh slovenske frakcije.

Vsi odborniki EL — z mestnim svetnikom Štefanom Trampušem na čelu — so bili tudi tokrat na mestu. Njih čut za stvarnost, njihova pripravljenost nositi odgovornost, sta vsem znana, čeprav tega druge stranke pogosto nočejo vzeti na znanje. Ko je zastop-

stvo občine obravnavalo številne točke dnevnega reda, so zastopniki EL spet in spet dokazovali, kako razgledani so v vseh občinskih zadevah.

Občina zdaj proti gradnji počitniškega naselja (Feriendorf) na Bistrici pri Pliberku

Predlog odbora za gradnjo, po katerem naj bi občinski svet spremenil namembo nad 10 ha velike površine (lastnik: Josef Gotthardt Bläschke) na Bistrici pri Pliberku, je padel ob navalu močnih argumentov slovenske opozicije. Omenjeno „zeleno površino“ bi morali odborniki spremeniti v „površino za gradnjo“. Samo tako bi bilo možno, postaviti na tem kraju počitniške hiše — in to v velikem obsegu. Govornik pristojnega odbora je kazal tudi načrt, ki je napravil vtis, da bo to naselje velika stvar.

■ Celotno stvar pa je objektivno osvet-

lil šele vodja EL, mestni svetnik Štefan Trampuš, ki je v svoji načelni izjavi najprej podvomil v pravično ravnanje občine z domačini, ko vendar le-tem mnogokrat ni ugodeno glede spremembe kakšne parcele — tujcem pa bi izpolnili vsako željo. Je naš občan slabši od drugih? To je dal Trampuš v pomislek in nato izrazil svoje začudenje ob zadržanju zbornice, ki najprej spremembe namembe ni odobrila, končno pa le; seveda ne v tem obsegu, kot je to predlagal odbor za gradnjo (to informacijo je bil govornik odbora zamočal).

Trampuš je še opomnil na drug primer, ko občina tudi ni dovolila graditi počitniškega naselja, ki domačinom ne bi služilo in občinski blagajni nič ne prineslo. Za boljšo predstavo je potem kazal karto, na kateri so bile videti vse za gradnjo počitniških hiš namenjene parcele v povečani obliki.

S pomočjo te karte je odbornik EL in domačin iz Bistrice, Jože Partl, vsem navzočim predočil nesmiselne spremembe. Parcele namreč ne predstavljajo strnjene površine. Med njimi in okoli njih so zemljišča, ki jih kmetje obdelujejo.

Vrhu tega do nekaterih parcel ni poti.

Skratka: nastala bi situacija, ki bi kmetom zelo otežkočila obdelavo zemlje in tako škodovala celotnemu razvoju. Zastopniki EL so se postavili na stališče, da brez arondacije in gradnje poti o spremembi sploh ni možno govoriti.

Za Wahlgemeinschaft je govoril Pototsch-

Mestni svetnik Štefan Trampuš (Enotna lista)

nig Josef, ki se je pridružil mnenju EL in zahteval odstavitev točke z dnevnega reda. Na isto pot jo je udarila potem tudi SPÖ (Winkl in Valentin Vavti). Ljudski stranki zategadelj očitno ni nič preostalo drugega, kot da spremeni svoje prvotno mnenje. Njen govornik (Oschmautz) pa je le obžaloval zavlačevanje zadeve, ker je videl nevarnost. (Dalje na 5. strani)

Wagnerjev novi stil

AMT DER KÄRNTNER LANDESREGIERUNG
9010 KLAGENFURT

Zahl: Präs-316/3/74

Dienstanweisung für das Büro für Beratung, Information, kulturelle Betreuung und Volksbildung der Slowenischen Volksgruppe in Kärnten

Großer Verteiler

Die gemäß § 4 Abs. 3 der Geschäftsordnung des Amtes der Kärntner Landesregierung, LGBL. Nr. 81/1971, erlassene Dienstanweisung für das Büro für Beratung, Information, kulturelle Betreuung und Volksbildung der Slowenischen Volksgruppe in Kärnten vom 25. März 1974, Zl. Präs-816/2/74, wird mit sofortiger Wirkung bis zu ihrer Neufassung sistiert.

Klagenfurt, 1974 05 07
Der Landesamtsdirektor:
Dr. H a u e r e h.

F.d.R.d.A.
Wagner

Teden dni potem, ko je deželni glavar Wagner sistiral službeni nalog za dr. Apovnika, je Apovnikov biro tudi že zaprt. „Na dopustu je,“ pravijo na deželni vladi, tajnica pa je bolna. Pred Združenimi narodi v New Yorku pa trobijo: vse je v redu v pravni državi Avstriji. Nobene diskriminacije ni...
V ponedeljek tega tedna pa je storilo predsedstvo SPÖ spet nadaljni akt v svoji politiki „Sodelovanja z ÖVP in FPÖ v manjšinskih vprašanjih“. Dosedanjega deželnega poslanca Hanzija Ogrisa ne zasledimo več na strankini listi SPÖ. Po neobjavljenih virih bi moral biti na 35. mestu, je pa menda sam uvidel položaj in odstopil. Zdaj so se pa res že odprle slehernemu Slovincu oči!

VABILO

Zvezna gimnazija za Slovence v Celovcu prirčno vabi na

ŠOLSKO AKADEMIJO

ki bo v nedeljo, dne 19. maja 1974, ob 14.30 v Delavski zbornici (Arbeiterkammer) v Celovcu.

Na sporedu bodo pevske in instrumentalne točke z recitacijami.

I. del: SOSED, TAKO TE GLEDAM

II. del: PESMI NARODOV

Svetujemo in prosimo, da si vstopnice pravočasno preskrbite v pisarni Zvezne gimnazije za Slovence.
Ravnateljstvo

Na Suhi ni enakopravnosti

V začetku maja je sklepal suški občinski odbor o izrednem proračunu za leto 1974. Tako so soglasno sklenili izgraditi cesto iz Potoč v Libeliče. Stroški bodo znašali približno 860.000 šil. Župan je vedel poročati, da je občini ostalo iz izrednega proračuna 1973 še 380.000 šil., ki jih hoče uporabiti v tem letu. Ker vemo, da je v tej občini na vseh področjih velika stiska z denarjem, nam je vsekakor nerazumljivo, kako se more pozabiti na tako veliko vsoto.

Prav butalsko je bilo tudi zadržanje raznih funkcionarjev ÖVP, ko je šlo za prošnjo slovenskega zastopnika v občini Janeza Kolterja, naj dovolijo katoliški izobraževalni zvezi v Celovcu (nemški Katholisches Bildungswerk), da prireja v praznem (!), dvorani sličnem prostoru suške požarne brambe izobraževalna predavanja. Treba je še dodati, da se je celotna ÖVP z županom Sigfriedom Skubl in om vred, ki je sicer slovenskega porekla, pač pa se na vse pretege brani, da bi to kdo spoznal (le njegov jezik ga izdaja!) v volilnem boju za občinske volitve zavzemala za popolno izko-

riščanje omenjene dvorane, da je pa prav sedaj, ko je zanjo zaprosil Slovenec, zaprla oči in ušesa po starodavni metodi. Njihovega ljubljence — Schloßkapelle — pa le niso mogli pustiti zunaj, posluževali so se celo laži, da premoženje te organizacije itak pripade občini v last (to pa ni res! Naj zavijeta Skubl in Hirm, ki imata večkrat skupne opravke v Celovcu, enkrat na varnostno direktorijo), Schloßkapelle igra v dvorani naprej, vsi ostali občani pa jo smejo od zunaj poslušati.

Po vrsti drugih točk, o katerih se je sklepalo soglasno, je bilo na sporedu še vprašanje dodatne gostilne na Suhi. Županov brat, Štefan Skubl, hoče poleg Hartlna še svojo gostilno. Vse občinstvo je pričakovalo, da bo prišlo kot pri vseh drugih točkah do uporabe ÖVP-jevske absolutne večine. Toda komaj je župan Skubl popustil vajeti (ni se mogel udeležiti glasovanja, ker je šlo za brata), si frakcija ÖVP ni bila več enotna. Devet odbornikov je glasovalo proti koncesiji, štirje za, eden ni glasoval.

Koroški Heimatdienst ščuva v Salzburgu

- Dne 3. maja, ob 20. uri, zvečer je
- „Überparteiliche Arbeitsgemeinschaft für
- das Kärntner Volksbegehren“ v režiji
- KHD priredila v hotelu Pitter v Salzburgu pod naslovom „Was geht in Kärnten vor“ predavanje o koroški problematiki. Predaval oz. hujskal je predsednik
- KHD, dr. Josef Feldner.

A še preden je sploh mogel pričeti govoriti, so se združili mladi antifašistični študenti in njihovi koroški slovenski kolegi ter s proslovenskimi parolami začeli motiti potek večera.

A s starimi nacističnimi metodami so naenkrat začeli nemški nacionalisti metati v študentsko skupino glaže, pepelnike in celo polne steklenice piva, tako da je bilo med študenti nekaj težko ranjenih. Neka invalidna eksistenca je kar z železno bergljo mahala in udrihala po študentskih glavah. Nekaj razdrtih stolov, razbite steklenice in razbite šipe so ponovno pričale, da so edini argumenti reakcije pest in kol, ter po možnosti še kaj drugega.

Ko so včerajšniki opazili, da jim prede slaba, študenti so prišli skoraj do odra in veliki junak Feldner se je tresel kot šiba na vodi ter se drl kot čolka, so poklicali na pomoč policijo. Ta je s pendreki napravila „red“. Zaprla je 6 študentov. Posebno pa so se izkazali policijski tepači. Kot mlatiči so mlatili po študentih, ne glede na to kam pada. Ti junaki pendreka bi delali čast vsaki profesionalni kečarski ekipi. Na žalost, moram reči!

Potem ko je policija tako poskrbela za red, je končno smel Feldner začeti svoj posel. Začel je svoje predavanje z „nostalgijem“ pogledom v preteklost: Über ein Jahrtausend lebten in Kärnten „Deutsche und Slaven friedlich miteinan-

der...“ Potem pa se kot divji vrgel nad slovenski nacionalizem, ki menda že od leta 1850 naprej ne da mirno spati domovini zvestim Korošcem. Ker je spoznal ta mož, da je tudi jezik znak druge narodnosti, je nam koroškim Slovincem oporekal kakršenkoli svoj jezik. Edino, kar nam je prisodil, je vindišarščina, ki pa je „slovansko-nemško mešano narečje“. Nadaljeval je, da je bil „slovenski knjižni jezik uvožen na Koroško“ — Rad bi samo vedel, odkod so importirali med nemško govoreče Korošce pismeno nemščino! Morda so jo pa kar sami skovali pod večjim in strokovnim vodstvom heimatinstovskih paradenemcev? Kaj veš??

Ko je tako jasno in lepo opredelil fronte, je začel poveličevati brambovstvo, ki so ga hrabri in menda Avstriji zvesti Korošci, da nekatere zapuščajo spomin, mi je znano (beri Steinacherjevo izjavo: „Weil wir...“), bili proti jugoslovanskemu agresorju. In glej o čudo! Domovini zvesti Korošci so pregnali jugoslovanske bande.

V tem tonu je šlo naprej. Pridni, angelško čisti in domovini zvesti Korošci na eni strani, na drugi pa kot pekel umazani in Avstriji nevarni slovenski eksponenti.

Obregnil se je ob vse, kar je količkaj „smrdelo in smrdi“ po Slovincih. Zalehtal se je v slovenske duhovnike (nacionalslovenske Geistliche), podiral je pravila državne pogodbe in nam osporaval pravice, ki so nam v njej zajamčene. Močno je poudarjal, da strnjeneja slovenskega življenjskega prostora na Koroškem ni: eine Minderheitenfeststellung wurde wegen Slovenenwiderstand noch immer nicht durchgeführt... denn sie würde allen Bestrebungen für ein Slovenisch-Kärnten durch ihr ethnisches Bild entgegenwirken.

Obstoj Slovenske gimnazije je zanj dokaz, da imamo mnogo več pravic, kot so nam zajamčene v državni pogodbi. Zanj je očitno besedica „sorazmerno“ centralna beseda celega člena 7 državne pogodbe. Zaradi te besedice bi namreč morali že pred ustanovitvijo Slovenske gimnazije prešteti Slovence. Posebno pa objokuje ta vzorni demokrat, da maturantom te gimnazije niso zabranjene kakšne poklicne in študijske stroke.

Ko je s takimi marnjami razguncal svojo duhovno žlahto, ji je začel docirati zakaj in kako je moralo priti do šturma na krajevne table. Čeprav je zatrjeval, da se HD poslužuje samo legalnih metod v boju proti predrznim zahtevam slovenskih eksponentov (glavna eksponenta Tischler in Zwitter sta po njegovem mnenju samo „Bekennnisslovenen“), se moramo kljub temu vprašati, zakaj je potem zagovarjal protizakoniti napad na dvojezične napise. Ima morda KHD pa res svoje tace vmes? Feldner je rekel: „Der Ausbruch des Ortstafelsturmes war der Ausdruck echter Besorgnis gegen nationalslovensche Absichten. Daß der Sturm nicht gegen die Slovenen gerichtet war, bezeugt die Tatsache, daß kein Slovener oder slovensches Privatgut zu Schaden kam!“...??

Zato pa smo zanj še hujski zlikovci kot smo že itak bili. Upamo si namreč, da pojmuje ta šurm kot znak novega nemškega šovinizma. Ker imamo koroški Slovenci po njegovem mnenju itak vse: svoje banke in hranilnice ter posojilnice, lastne gospodinjne šole, dve tiskarni in dve založbi, celo vrsto internatov v Celovcu, in ker gradi Avstrija, proti kateri se obnašamo tako nezvesto, nam Slovincem najbolj moderno poslopje, ki bo požrlo 40 milijonov šilingov, slovenske osrednje organizacije pa dobijo letno

okoli milijon šil. podpore, si je on upal trditi: „daß es keine Volksgruppe gleicher Größenordnung in Europa gibt, die über gleiche Rechte verfügt, wie die winzige Minderheit in Kärnten!“ Po njegovem ta Miniminderheit šteje samo 3906 odraslih Slovencev, kot so pokazale zadnje občinske volitve — glej 19 slovenskih samostojnih list.

Ker se je vedno znova vračal k ugotavljanju manjšine, je zatrdno rekel: „jede Forderung nach Ermittlung würde einen fanatischen Widerstand der dunkle Ziele verfolgenden slovenschen Führung hervorrufen“. Končal je takole: „Wir lehnen jede zwangsweise Zuordnung von Kärntnern zur slovenschen Minderheit entschieden ab. Helfen sie uns alle österreichfeindliche national-slovensche Forderungen zu unterbinden!“

Pri diskusiji se je še bolj pokazal mračnijaški karakter te organizacije in njenih sobojevnikov. Stvarnim argumentom niso bili nikoli dostopni. Dr. Haasa, ki je poslušal Feldnerja in ki mu je ponovno dokazal, da brambovstvo le ni tista herojska doba koroških Nemcev, so prevpili. Enemu izmed redkih še navzočih Slovencev — druge je pometel policijski furioso iz dvorane — pa so kar prepovedali ziniti še kakšno besedo. Dejal je, da na Koroškem hujska le HD.

Feldnerju, ki je s pravo mojstrsko demagogijo razvnel svoje zveste, so tulili in ploskali v pravi herdefolkovski maniri. Koroške Slovence — 3 po številu — in pa tri druge nemške kolege, ki smo sedeli med to tolpo, je obvarovala samo navzočnost policajev pred fizičnim napadom. Izjava nekega landserja, ko smo vstali in zapuščali dvorano: „Diese Fratze könnte ich zerschmettern!“

Franc Wakounig

Pred odločitvijo pri predsedniških volitvah v Franciji

PARIZ. — V nedeljo, 19. maja, bodo Francozi ponovno volili, potem ko v prvem krogu noben predsedniški kandidat ni dobil absolutne večine. Politični opazovalci so namreč že pred volitvami napovedovali tak rezultat. Tako se obeta 19. maja najbolj napet volivni dvoboj v zgodovini Francije. V izbiri za predsednika sta ostala le še dva kandidata, in sicer predstavnik združene levice Francois Mitterrand, za katerega se je izreklo v prvem volivnem krogu 43,37 odstotka volivcev ali okrog 11 milijonov Francozov, neodvisni republikanec Giscard d'Estaing je dobil 32,70 odstotka glasov, medtem ko je Chaban Delmas in z njim degolizem doživel precejšen neuspeh, dobil je le 15,15 odstotka glasov.

Takoj po razglasitvi volilnih izidov je degolistično gibanje soglasno sklenilo pod-

preti Giscarda d'Estainga v drugem krogu predsedniških volitev. Tako bodo glasovi, ki so v prvem krogu podprli Chabana Delmasa, odločali 19. maja o izvolitvi novega predsednika. Giscard d'Estaing, Chaban Delmas in ves degolizem vodijo najostrejšo protikomunistično gonjo, da bi na ta način odvzeli zmago levičarskemu kandidatu socialistu Mitterrandu, ki se je povezal s komunisti.

Izid tekme je zelo negotov in se bo odločil le v zadnjem trenutku kot kažejo tudi rezultati anket, ki so jih izvedli zavodi za raziskovanje javnega mnenja. Po anketi, ki jo je objavil list „L'Aurore“, naj bi Giscard d'Estaing dobil 50,4 odstotka glasov, za Mitterranda pa naj bi se izreklo 49,6 odstotka volivcev.

Schmidt načrtuje odločilne spremembe

Poročali smo že na kratko o nenadnem odstopu zahodnonemškega zveznega kancelerja Willyja Brandta. Na njegovo mesto sta socialdemokratska in liberalna stranka imenovali sedanjega finančnega ministra Helmuta Schmidta, ki velja za najbolj desničarskega predstavnika socialdemokratske stranke. Schmidt je bil v notranji politiki zmerom proti reformam in je z izredno ostrino polemiziral s strankino levico, medtem ko je celo Brandtu v preteklosti očital, da preveč popušča skrajni levici (marksistom) znotraj socialdemokratske stranke.

V procesu zbliževanja z Vzhodom ni imel Schmidt kot finančni minister in še prej kot obrambni minister nobene vloge, pač pa je imel važno vlogo v težavah, s katerimi se v zadnjih časih ubada EGS. Evropski partnerji se še spominjajo izjave, ki jo je Schmidt

dal na februarski washingtonski konferenci o energetske krizi: „Ko bi bila prisiljena izbirat imed EGS in ZDA“ — je takrat dejal Schmidt — „bi Zahodna Nemčija brez pomisleka izbrala Washington.“

Tudi zadnje monetarne ukrepe bonnske vlade, ki jih je pripravil sam Schmidt, so mnogi tolmačili kot odločilno podporo javnim ameriškim financam. Iz krogov socialdemokratske stranke se sliši mnenje, da hoče Schmidt tudi korenite spremembe svoje nove vlade: namesto sedanjih 18 ministrov naj bi jih bilo le 10.

Koroška stvarnost — v NAŠEM TEDNIKU

Kako so fašisti spreminjali slovenska imena

Fašistična nasilja in šikane nad primorskimi Slovinci so znane. Nekatere šikane so zapustile neozdravljive rane. To doživljamo ponekod Slovinci v Italiji še danes, ko gre na primer za poitalijančene slovenske priimke, da ne govorimo o poitalijančenih krajevnih imenih. To početje je šlo v času fašizma do tolikšnih meja, da si je težko zamisliti kaj podobnega. Našega človeka so fašisti nekoč tako poniževali, da huje ni moglo biti. Vzemimo naslednji neznamen, vendar značilen primer:

V tolminski občini so fašistične oblasti uporabile poseben način za poitalijančevanje slovenskih priimkov. Leta 1934 so zemeljski usadi po senožetih in bolj strmih poljih povzročili veliko škodo. Občina je prizadetim kmetom dala manjšo odškodnino. Toda namesto potrdila o sprejemu podpore, oziroma odškodnine, so nekateri, ki italijanščine niso poznali, podpisali odločbo o prostovoljnem poitalijančenju svojega priimka.

Ko sem se aprila 1935 vrnil iz ječe, so s to zadevo nadlegovali tudi mojega že 80 let starega očeta. Ker sem bil pod stalnim policijskim nadzorstvom in ker sem bil izključen iz vsakršne javne službe, je pritisk na mojega očeta služil tudi kot neka trajna grožnja, naperjena proti meni. Moj oče je po dvakrat na mesec dobival po pošti dopisnico s pozivom, naj se zgleda na občini zaradi „d. c.“ Ker je bilo že veliko prevar na račun spremembe imena, ni bilo težko ugotoviti, da gre za zadevo „decreto cognome“, torej za odločbo o spremembi priimka. Toda moj oče ni klonil in priimka ni hotel spremeniti. Ves ogorčen je robantil, naj si sami držijo svoje „umazane dekrete“.

Med poskusno delno mobilizacijo italijanske vojske spomladaj 1939. leta so me kljub policijskemu nadzorstvu vpoklicali za nekaj tednov. In ko sem se vrnil, se je oče pohvalil, da je na občini dobil podporo na račun mojega vpoklica in mi pokazal „potrdilo o izročeni podpori“. V resni-

ci pa je to bila odločba o spremembi priimka. Priimek Rutar so spreminjali na tri načine: Rota, Ruteni in Rotari. Moj oče je postal — Rotari. Sicer je postal Rotari le on, ker smo bili vsi ostali polnoletni. Kljub temu nas je to razburilo, ker so tako nesramno prevarali starega neukega človeka.

„Poklicali so me, naj pridem po denar.“ je razočarano dejal. „Napravil sem običajen križ na pobotnico in dali so mi ta papir. Kako naj bi bil vedel, da mi dajejo nekaj v podpis, o čemer se ni niti govorilo.“ To svoje razočaranje je hotel potolažiti s prepričanjem, da „v naših krajih tako in tako ne bodo več dolgo.“

Ko sem se nekoč odpravil na občino, je pogovor nanesel tudi na zadevo očetovega priimka. Pojasnili so mi, da pri tej zadevi oni nimajo nič, ker da dobijo odločbe s prefektore, naslovljenci pa da teh odločb nočejo sprejeti. Pokazali so mi cel kup odločb o spremenjenih priimkih, ki jih ljudje niso hoteli sprejeti.

Zvedel sem, da je na goriški prefekturi nad levim ozkim stopniščem poseben urad, ki rešuje „prošnje“ za spremembo priimkov. Želel sem

dobiti pojasnilo o očetovi zadevi. Dve mladi nameščenki sta me sprejeli, vmešal pa se je še mlajši možki. V uradu je bilo več oseb. Povedali so mi, da je očetova prošnja v redu rešena in pokazali so mi tudi odločbo. Pa tudi prošnjo za spremenitev priimka, ki naj bi jo bil oče lastnoročno napisal. Bil je to z otroško pisavo izpolnjen obrazec in z isto lepo pisavo napisan tudi podpis: Rutar Andrea. Jasno je bilo, da je izpolnjen obrazec prispel iz Tolmina. Zadržan sem pojasnjeval, da se oče ne zna niti podpisati in da prošnje ni ne napisal ne podpisal. In da zato bi bilo treba odločbo razveljaviti. Napotili so me k šefu urada, ki me je začel takoj nagovarjati, naj spreminim svoj priimek, ker da so prvotne izvirne priimke pod Avstrijo duhovniki in razni uradniki spremenili. Brž ko bi to storil, bi dobil namestitev, kakršno bi želel. Najbrž v tistem trenutku ni vedel, da sem za stalno izključen iz vseh javnih služb. Dejal sem mu, da imamo Slovinci od naselitve, torej že 14 stoletij, svoje priimke in da smo, podobno kot Italijani, nanje tudi ponosni. S tem se je končalo.

T. R. (Primorski dnevnik)

Ob robu kritičnih opažanj naše kulturne dejavnosti

Kulturno delovanje naših osrednjih kulturnih organizacij je več ali manj jasno usmerjeno in odgovarja tudi trenutnim zahtevam pretežnega dela tistih ljudi, ki se za kulturo res tudi zanimajo. Zato ni — in tudi ne sme biti — očitek, če od časa do časa kljub temu skušamo premakniti naše kulturno ustvarjanje in konzumiranje v pravo luč — torej v luč, ki seveda tudi pokaže senco. Nasprotno — celo to, da imamo pestro kulturno dejavnost, ki se odigrava pod režijo naših kulturnih organizacij, bi morala nas prisiliti do jasnega pogleda na pomen in namen kulturne aktivnosti in kritične ocene programskih vsebin.

Sicer pa s tem ni rečeno, da smo mi — koroški Slovenci — nekritični ali pa za kritiko nesposobni. Ker pa pomeni kritika obstoječega političnega in kulturnega sistema dostikrat greh, tudi nasproti nezmotljivih osrednjih organizacij koroških Slovencev, je potrpežljivo prenašanje očitnih nedostatkov na naši mirni koroški zemlji največja dolžnost — tudi Slovencev samih.

Za nas naj sta kultura in kritika nezdržljivi, zato naj bi se kritika tudi ne pojavljala, razen če vsebuje izključno pozitivne ocene. In tega navodila se vsi držimo, od slovenskih radijskih oddaj preko naših listov in občnih zborov naših kulturnih institucij — vse se blešči v „odličnih nastopih in izrednih doživetjih“. Zato tudi ne sme občni zbor Kršćanske kulturne zveze pomeniti črto pod preteklo delovno obdobje, marveč začetek kritičnega presojanja vsega tega, kar je bilo kulturnega storjenega in zamujenega. To bi pa moral storiti šele, tedaj ko bi imel konkreten kulturni koncept, katerega pa boš zamanj iskal, ker ga koroški Slovenci nimajo in ga najbrž tudi nočejo imeti.

Kulturni koncept, kakršnega potrebujemo, bi moral zajeti celo naše območje na južnem Koroškem, zgrajen na partnerskem sodelovanju centralnega kulturnega aparata vseh Slovencev. Torej programsko konceptno vsebino, ki bi v ofenzivni obliki racionalno in emocionalno utrjevala in ojačevala kulturno in narodno-politično zavest. Samo tako bo mogoče doseči sodelovanje vseh! Dokler pa se bodo naše kulturne predstave uresničevale samo v obliki folklornih nastopov, se sami ne bomo mogli otresti podcevanja naših kulturnih vrednot in narodne omike.

Zato se tudi sedaj odloča o „eksistenca tako ogrožene narodne skupnosti“ —

če hočemo govoriti o zamudah in izgubah —, ker se je v preteklosti igrala „konfuzna kulturna igra“, ki niti ni odgovarjala tako pobožno mišljenemu kulturnemu konceptu „lepo in dobro“. Taka načelna misel je skoraj privedla do kulturnega bankrota, če bi ne uspelo v zadnjem hipu pogumni slovenski avantgardi odločen korak — v pozitivno smer. Slepo in celo prevzetno zasledovanje nekonceptiranega kulturnega ustvarjanja se pač maščuje, in kulturna ponudba pod devizo „lepo in dobro“, se je ravno tako izkazala kot enosmernica, kot popolnoma napačno pojmovanje kulturno-politične strategije. S tem, da smo našim narodno ogroženim ljudem zgoraj na Zilji in še drugod pridigali kulturno zavest v najbolj stereotipni in konzervativni obliki, smo jim tudi posredovali našo notranjo narodno-politično dilemo, ki je bila dostikrat (in je še) ovira „za svobodni razvoj kulture“.

In ravno to je, kar nas same tudi danes še ovira! Tisto čudno pojmovanje ali gledanje na kulturo, pod devizo „sodobnega pluralističnega značaja sodobne družbe“. S čim pa se bodo vsi naši „glavni kulturniki“ zagovarjali, ko jih bo svoje ljudstvo tožilo, češ da niso želeli slovensko pesem iz levega ali desnega kota, temveč čakali na koroško, domačo — slovensko — na svojo pesem in besedo? S čim pa se bodo sploh opravičevali, ko bodo branili grandiozno zamisel dvojne konkurenčnosti, ki pa ni mogla uspeti, ker se je konkurenčnost odigravala samo med družbi na papirju? Razumljivo, da smatraš „dvojno osrednjo kulturno organizacijo za realno in normalno“ le tedaj, ko nimaš enotnega koncepta. Skoraj se poraja misel, da edino še (hote ali nehote) pomanjkanje skupnega kulturnega koncepta utemeljuje eksistenco dvojnih kulturnih organizacij. Tako imenovano „poenotenje navzlic različni svetovnozazorni opredeljenosti članov“ bo — kakšna nevarnost — privedlo do stagnacije! Od kod pa to spoznanje? Skoraj ni nobenega treznega človeka po naših vaseh, ki ti ne bi v obraz povedal, da je ravno nasprotno privedlo do situacij, ki res niso pospeševale kulturnega razvoja.

To in še marsikaj več moramo upoštevati, ko bomo v bodoče brali in čuli poročila naših osrednjih kulturnih organizacij. Kritika pa ne bi služila samo stvarjem, ki so že preteklost, temveč — in to v prvi vrsti — k treznemu presojanju dogodkov na kulturnem polju koroških Slovencev. s. h.

Poimenovanje šole po Trubarju

Slovenska bazoviška šolska mladina v Italiji se pripravlja, da bi čimbolj slovesno proslavila poimenovanje šole po velikem Slovencu in začetniku prve slovenske knjige Primožu Trubarju. Skoraj vsi slovenski učni zavodi imajo že imena slovenskih zaslužnih mož in tako bo tudi v Bazovici slavnostno poimenovanje ta mesec.

Na to slovesnost nameravajo povabiti tudi pastora iz Derendingena v Nemčiji, kjer je Trubar živel in umrl 29. junija 1586 in kjer krasi njegov grob v cerkvi spomenik s sliko Kristusovega vstajenja, z latinskimi napisom, ki slavi njegovo življenjsko delo.

Mestna občina je tudi popravila pročelje šole, kjer bo stal spomenik na obširnem vrtu med cipresami na kamnitem steburu. Bronast doprni kip Primoža Trubarja je izdelal ljubljanski kipar Peter Černe in je enak tistemu, ki so ga pred letom Slovenici darovali Derendingenu.

Primož Trubar je Dolenjec, rojen v Rašči pod Turjakom. Njegov oče je bil mlinar v grajski službi in precej veljaven mož. To je bilo tudi odločilno, da je šel Trubar v šole in je postal duhovnik. Trubar je bil tudi v slovenskih krajih, ki so danes pod Italijo. Leta 1524 je prišel v Trst. Vozil se je gotovo skozi te kraje, morda celo skozi Opčine ali Nabrežino. V Trstu je tudi slovensko pridigal in bil je cerkveni pevec in škofov služabnik. V Trstu, kakor sam pravi, mu je bil škof Peter Bonomo pravi učitelj in za mladega duhovnika je bila prava sreča, da je dobil tako odlične-

ga vzgojitelja in dobrotnika v mestu. Nadalje beremo v njegovih spisih, da nikoli prej se mu ni tako dobro godilo kakor prav v Trstu.

POČASTITEV 100-LETNICE SMRTI SKLADATELJA JURIIJA FLEIŠMANA

Ob zaključku meseca kulture so v Beričevem pri Ljubljani slovesno počastili stoletnico smrti slovenskega skladatelja Jurija Fleišmana, petdesetletnico Zveze slovenskih fantov in deklet, ter štiridesetletnico kmečkega kulturnega doma.

Skladatelj Jurij Fleišman je bil znani budilec slovenske zavesti, zato so v njegovem rojstnem kraju Beričevem odkrili tudi njegov doprni kip. Še prav posebno veličastno pa so počastili skladateljev spomin številni pevci, ki so se zbrali v Beričevem.

Na slavnostni zaključni akademiji so sodelovali združeni pevski zbori mestne zveze kulturno prosvetnih organizacij. Soho Jurija Fleišmana je odkril predsednik Društva slovenskih skladateljev Dane Škerl.

10-LETNICA KOROŠKE UNIVERZITETNE ZVEZE

9. maja 1964 so v dvorani grbov celovškega deželnega dvorca ustanovili Koroško univerzitetno zvezo. Desetletnico je Zveza proslavila v Mestnem domu. Poslevoedeči načelnik, podžupan dr. Hans Romauch je ob tej priliki pozdravil številne častne goste.

Kot je dr. Romauch v svojem nagovoru poudaril, je Zveza v preteklih desetih letih dosegla svoj cilj: ustanovitev visoke šole v Celovcu, ki jo tudi danes podpira. V tem času je Zveza narasla na 2000 članov. Podžupan dr. Romauch je nadalje v svojem govoru omenil zasluge nekdanjega prosvetnega ministra dr. Piffel-Perčevića, hkrati se je spomnil tudi preminulih ustanovnih članov dipl. inž. Pfrimerja, dr. Pichlerja in dr. Wiesnerja.

Nato je mestni gradbeni ravnatelj dipl. inž. Hugo Natmeßnig predstavil končni vzorec celovške visoke šole. Graditi jo bodo začeli v jeseni 1974, končana pa bo po načrtih leta 1977. Skupni stroški bodo znašali 170 milijonov šilingov. Graditelja sta koroška dežela in mesto Celovec.

Oglašujte v našem listu!

BURGTHEATER JE GOSTOVAL V CELOVCU

V razprodanem Mestnem gledališču je v nedeljo in ponedeljek z uspehom gostovalo znamenito dunajsko dramsko gledališče „Burgtheater“. Uprizorili so Schnitzlerjevega „Anatola“, igrali pa so umetniki: Aglaja Schmid, Lotte Ledl, Johanna Matz, Dorothea Parton, Helga Papoušček, Mihael Heltau in Wolfgang Hübsch.

NOVI PROSTORI V „BERGOVI GALERII“

„Galerija Wernerja Berga“ v Pliberku bo 19. maja ponovno odprla svoja vrata. V zimskih mesecih so v hiši galerije uredili nekaj novih prostorov, ki bodo služili tudi za izmenjalne razstave.

Razstavo bodo odprli 19. maja brez kakršne koli slovesnosti, posebnih povabil ne bodo razposlali. Bergova galerija bo odprta vse poletje, in sicer dnevno od 10. do 12. ure dopoldne in popoldne od 16. do 18. ure.

Vsak narod ima pravico do svojih arhivov

Pred nedavnim je bil v NIN objavljen pogovor z avstrijskim zunanjim ministrom dr. Rudolfom Kirchschlägerjem. Omenjal je tudi neizpolnjen arhivski sporazum med Jugoslavijo in Avstrijo iz leta 1923. Ker so njegova stališča glede arhivov enostranska in napačna, menimo, da je potrebno nanje opozoriti.

Nesporno je, da so arhivi dragoceno kulturno bogastvo vsakega naroda, najpomembnejši vir za njegovo kulturno, politično, socialno in ekonomsko zgodovino. Zato vsak narod zbira, hrani in skrbi za svoje arhive. To je njegova pravica in njegova dolžnost. Zaradi tega so bili arhivi že stoletja predmet posebnih klavzul v mednarodnih sporazumih. Pri tem se je izoblikovalo tudi načelo, naj se arhivi hranijo na ozemlju, na katerem so nastali, to je tako imenovano načelo teritorialnosti.

Za to načelo se je po razpadu Avstro-Ogrske monarhije zavzemala tudi republika Avstrija, ko je po določbah 93. do 96. člena mirovne pogodbe podpisane v Saint Germainu leta 1919, morala urediti z nasledstvenimi državami tudi vprašanje arhivov kulturnih dobrin. V skladu s tem načelom je z vsemi nasledstvenimi državami sklenila ustrezne mednarodne sporazume in se obvezala, da bo arhivalije, ki so nastale na njihovem ozemlju, tem državam izročila. Tak sporazum je bil sklenjen tudi med Jugoslavijo in republiko Avstrijo, in sicer 26. junija 1923. Ta sporazum je po-

leg izročitve arhiva urejal še nekatera druga vprašanja, kot so izposoja, pregledovanje, uporaba, škartiranje in podobno za določeno arhivsko gradivo. Avstrija je sporazume z drugimi nasledstvenimi državami izpolnila, tako z Italijo, s Češkoslovaško, Poljsko, z Madžarsko in Romunijo, le sporazuma z Jugoslavijo ni izpolnila.

Po drugi svetovni vojni je bilo na podlagi zavezniškega odloka vrnjeno Jugoslaviji nekaj gradiva, ki ga je nemški okupator naropal v Jugoslaviji in prenesel v Avstrijo. Leta 1958 pa je bilo s protokolom o sporazumno rešenih vprašanjih med delegacijama jugoslovanske in avstrijske vlade določeno tudi, da se dokončno vrnejo arhivalije, odnesene med drugo svetovno vojno, in da se ponovno potrdi arhivski sporazum iz leta 1923, glede na to, da še ni bil izpolnjen. Protokol sta potrdili obe vladi.

Avstrija ni pokazala pripravljenosti, da bi pogodbe izpolnila, doslej ni vrnila niti predmetov, odnešenih med drugo svetovno vojno, čeprav je bil o tem že določen sporazum. Zato so ob 50. obletnici podpisa arhivskega sporazuma in 15. obletnici podpisa protokola svet akademij znanosti in umetnosti Jugoslavije, skupnost jugoslovanskih univerz, Zveza društev arhivskih delavcev Jugoslavije ter vsa republiška in pokrajinska arhivska društva in Zveza društev zgodovinarjev Jugoslavije ter vsa republiška in pokrajinska zgodovinska

društva izdala odprto pismo o neizpolnjenem arhivskem sporazumu med Jugoslavijo in Avstrijo. Pismo, ki je prikazalo problem neizpolnjevanja mednarodnih obveznosti, je bilo poslano na razne naslove doma in v tujini.

Pismo je imelo odmev. Med drugim so 5. decembra 1973 razpravljali o jugoslovanskih zahtevah do Avstrije tudi v dunajskem parlamentu. Tu je zunanji minister dr. Rudolf Kirchschläger, ko je odgovarjal na poslansko vprašanje, dejal, da »še ne bi bilo mogoče obljubiti Jugoslaviji izpolnitve tega sporazuma, ker med avstrijskimi oblastmi doslej še ni prišlo do enotnih stališč«. (Presse, 10. 12. 1973, Dunaj). Torej pogodba ni izpolnjena po krivdi Avstrije, in to zaradi notranjih razmer, ki ne morejo vplivati na izpolnjevanje mednarodnih obveznosti. Zato je toliko manj razumljivo, čemu je avstrijski zunanji minister v pogovoru z urednikom NIN poudaril, da je težko izpolniti sporazum, ker je od podpisa minilo že precej časa, ni pa pojasnili, kako je bilo mogoče v predpisanim roku izpolniti sporazume z Italijo, s Češkoslovaško, Poljsko, z Madžarsko in Romunijo. Govoril pa je le o sporazumu iz leta 1923, medtem ko protokola iz leta 1958 niti ni omenil, čeprav je bil sam član avstrijske delegacije, ki je leta 1958 priznala upravičenost jugoslovanskih zahtev!

Neoviran pristop do arhivov, ki ga predlaga avstrijski zunanji minister v svojem pogovoru, ni rešitev, ki bi ustrezala obveznostim, sprejetim z mednarodno pogodbo,

in je zato za nas nesprijemljiva. Poleg tega je v svetu že v veljavi načelo, da so arhivi dostopni tudi tujim strokovnjakom. To je že doslej veljalo tudi za Jugoslavijo in Avstrijo. Nesporno pa je, da bo izpolnitev pogodb osnova za dobro sodelovanje med strokovnjaki obeh držav.

Napoved je minister Kirchschläger menil, da je izročitev arhivov Jugoslaviji prestižno vprašanje. Pri tem je očitno mislil Jugoslavijo. S tem se ni mogoče strinjati. Arhivalije, ki jih zahtevamo, pričajo o preteklosti naših narodov, so del njihove kulturne dediščine, zato je razumljivo, da zahtevamo njihovo izročitev. Sodimo, da je izročitev arhivov prestižnega pomena le za nekatere kroge v Avstriji, ki jih poznamo v osebi znanega dr. Ludviga Bittnerja in drugih, ki poskušajo svoje odklonilno stališče do izpolnitve pogodb »strokovno« utemeljiti tudi z izjavami nekaterih avstrijskih arhivskih delavcev. Avstrijski arhivarji dobro vedo, da so naše zahteve utemeljene. Avstrija je kriva, da pogodbe niso izpolnjene, zato je izročitev arhivov Jugoslaviji vprašanje njenega prestiža in njene ugleda v mednarodni skupnosti in ne našega, kakor meni avstrijski zunanji minister.

Za arhivsko društvo Slovenije:

Marija Oblak-Čarni,
dr. Vasilij Melik,
Janez Kos
France Štukl

(Delo)

V domu kulture in gospodinjstva

Mislím, da se v tem naslovu nisem zmotil, to nam pričča obisk na kmetijsko-gospodinjski šoli v Št. Rupertu pri Velikovcu. Ogled razstave nam pokaže, da se tukaj iz leta v leto dviga kakovost izdelkov, ki bi morali priti na ogled ne samo tam, kjer je izdelan, temveč tudi na razstavo kamorkoli, da si ga ogleda večja množica tudi druge narodnosti. Naj se vidi, kaj premorejo naša dekleta in njih učiteljice.

Tako bi človek rad obstal pri vsaki sliki, ki je tako posrečeno izvedena, da imaš vtis, kot bi gledal naš nekdanji božji kot v kmečki hiši. Res krasne vezenine, ki so lahko v ponos našim mladenkam, v ponos njihovim staršem, bratom in sestram in ne nazadnje tudi tistim fantom, ki bodo nekoč popeljali ta dekleta pred božji oltar. Krasne vezenine: Mati božja z Jezuškom v naročju, lepo vezeni namizni prtí, posteljna pregrinjala, par konjičev — nekdanji ponos našega kmeta, zavese z različnimi ornamentami, ki tako ljubko božajo naše oči. Obstal bi in gledal, toda opominjajo te: Človek božji, stopi vendar naprej, da še mi pridemo na svoj račun.

V prostore, kjer je razstavljeno pecivo, ki kar samo zdrkne po grlu, pa sploh nisem šel, ker je bila prehuda gneča. Znak, da so bile tudi železčne dobrote na višku.

Sedaj pa urno v dvorano, ki je bila že nabito polna, da sem komaj še ujel sedež. Bilo je že bolje, da sem se pri oddelku dobrot mimogrede samo obližnil, namesto da bi požiral slino ob pogledu na dobrote in slednjič ne prišel pravočasno do meni namenjenega sedeža. Mnogo jih je bilo, ki so morali čakati na ponovitev, ki je sledila ob četrti uri in je bila prav tako dobro obiskana kot prva.

Zaključna prireditev pa ne mine brez igre. Za uvod in za konec so nam zapele gojenke pod spretnim vodstvom šolske sestre par pesmic. Uprizorile so igro „PRISEGAM“ v razvedrilo in pouk nam vsem. Igrale so brezhibno, razločna izgovarjava je dosegla svoj višek pri nori Klari, ki je posekala samo sebe — skratka talent in pol —, ki se ji na odru obeta bodočnost.

Sedaj se vprašamo, odkod jemlje ta dom moč, da se razstave iz leta v leto izboljšujejo s tako pestrimi izdelki, ki se večajo kot kavkaška goba, ki spreminja mleko v „kefir“. Vsekakor plava nad tem domom božji

PROLLEB — MLINČE

V soboto, 4. maja, je umrl v Prollebu pri Leobnu v 70. letu starosti Jakob Wakounig. Izhajal je iz Kovačeve družine v Mlinčah. K večnemu počitku so ga položili v sredo navrh. Pokopal ga je njegov nečak Vladimir Wakounig.

Naj počiva v miru!

Pisma bralcev:

Spoštovani g. urednik!

V NT 17 (25. 4. 74) je poročal neki gospod K. O. o gostovanju „odra 74“ z igro „Sel je popotnik skozi Koroški vek“ v Novem mestu. Ker je poročevalec očitno zelo neinformiran, mi dovolite kratko pripombo. K. O. piše, da je „ideja, z znanimi slovenskimi narodnimi melodijami prikazati Ortstafelsturm, bombni napad na partizanski spomenik na Robežu, zares originalna ter efektivna.“ O efektivnosti te misli ni dvoma, originalna pa v toliko le ni, ko so uprizorili člani Kluba slovenskih študentov na Dunaju preteklo jesen kar sedemkrat na slovenskem Koroškem multimedia-satiro „ekstremist Matija Gubec“ izpod peresa Florijana Lipuša in Janka Messnerja in sicer v Globasnici, v Ločah, v Železni Kapli, v Št. Primožu, v Bilčovsu, v Selah in v Pliberku. **K. O. ni bil na nobeni teh prireditvah.** Škoda! Tudi glasili obeh osrednjih organizacij sta zamolčali sedemkrat uprizoritev Matija Gubca. Tudi škoda! Študentje so prikazali s pomočjo poročil slovenskega in nemškega časopisja odstavke o napisnih akcijah slovenskih „ekstremistov“, ki zahtevajo dvojezične krajevne napise in sploh izvršitev člena 7 avstrijske državne pogodbe na eni, o fašističnih izgredih podivjanih tolp po postavitvi bornih dvojezičnih napisov na drugi strani KOROŠKO STVARNOST! Prikazali so globoko sorodnost demokratičnega boja Matija Gubca iz časa kmečkih puntov in našim bojem za narodne pravice in za enakopravno sožitje obeh narodov na Koroškem.

Priлагam zadnjo številko mladja, v kateri bo našel K. O. natisnjeno „igro“ EKSTREMIST MATIJA GUBEC. Mladje mu podarim, ker je napisal

blagoslov, ki daje sestram moč, da se potrpežljivo ukvarjajo in učijo vse panoge gospodinjstva.

Gonilna sila tega podjetja je brez dvoma sestra Gonzaga, ki ima oči povsod, njena beseda pa je kot pribita. Naj ji Vsemogočni odmeri mnogo mnogo let v zdravju in moči, da bodo dekleta še naprej odhajale kremente s tega zavoda med naše ljudstvo, kjer bodo kmetovalé in gospodinjile kot so izpovedale v pesmi simboličnega rajanja:

Mami, mami, mamica,
oj kmetiča pa ja.

Ugaja nam ta mladina, saj vidimo v njej kmetico, ko gleda sad svoje zemlje in svojega potu. Trgovec, obrtnik in tovarnar zrejo v vsakem blagu najprej denar. Kmetu je pa prvo rast in lepota pridelka. Saj živi s svojo grudo, kakor da je sam del nje in ljubi njene darove zaradi njih samih, ne pa

zaradi njih denarne vrednosti. Vse to bogastvo neplačanega truda, znoja in skrbi se steka zopet nazaj v zemljo in raste iz roda v rod z žuljavimi obrestmi v tisti čudežni kapital, ki mu kmet pravi „grunt“. Čudovita skrivnost se drži te besede. „Grut“ ni samo 24 oralov na ravnini in 36 na brežinah, grunt je božanstvo, kateremu se darujeta kmet in kmetica vsak dan samega sebe v žrtev, da živi in raste od njega vse človeštvo.

Naj velja tukaj slavospev Milke Hartmanove kmetiski grudi:

Deklica dala
mi rdeči je cvet...
Polno je klasje,
povabim jo žet.

In s plugom bom rezal
ozarjeno grud.
Bog dal bo zrnja
in — ženko za trud!

Vsem sestram in njih prednici ter gojenkam prisrčen pozdrav!
K. R.

Družabno srečanje v Sekiri

● **Nepričakovano je prišlo vabilo na „družabno srečanje“, ki je bilo v soboto, dne 11. maja 1974, ob odlični kuhinji, izbranih pijačah ter domači pesmi in glasbi v hotelu KOROTAN v Sekiri. Seveda smo se takoj odločili, da gremo in ni nam bilo žal, ker to, kar nam je v vabilu obljubil predsednik Hranilnice v Celovcu, dr. Pavle Apovnik, je bilo tudi dano.**

Med povabljeni smo opazili jugoslovanskega generalnega konzula Bojana Lubaja, dvor. svet. dr. Joška Tischlerja za Narodni svet koroških Slovencev, Karla Prušnika za Zvezo slovenskih organizacij, Lovra Kaslja za Krščansko kulturno zvezo, Hanzija Weissa za Slovensko prosvetno zvezo ter Miheja Antoniča za Zvezo slovenskih zadrug.

Dvorana je bila prijetno polna, kuhinja in pijače dobre, postrežba v redu in nad vse prijetni glasovi umetniške skupine, zbrane okrog Hanzeja Kežarja, je ustvarilo predpogoje za uspehi večer. Srečevali smo nasmejane obraze starih znancev in znank. Vsakomur si mogel brati na obrazu skrito misel: „Končno enkrat smo se sestali v hotelu, ki naj bi že od vsega začetka bil shajališče slovenskega koroškega življa.

Ko smo se pred dobrimi dvajsetimi leti prvič zbrali v tej dvorani, smo bili ponosni na to odlično zgradbo, postavljeno na tako lepem kraju naše Koroške zemlje. Prepričani smo bili, da ne bo služila samo tujskemu prometu ampak, da bo tudi naš dom, v katerem se bomo mi koroški Slovenci počutili kot doma. V njem, da se bomo ob danih prilikah srečevali, se našli, se pomenili o težavah vseh treh dolin, vseh stanov in vsake starosti. Žal pa je srečanje leta 1953

bilo prvo in zadnje za celih dvajset let, dokler letos na pomlad Posojilnica v Celovcu ni dobila novo vodstvo. Tudi uprava hotela Korotana je prešla v roke mladih slovenskih intelektualcev. Čestitamo jim k temu pogumnemu koraku in jim želimo, da bi pri izvedbi prevzetih nalog imeli mnogo uspeha njim samim v čast in zadovoljstvo, nam vsem koroškimi Slovincem pa v korist in ponos.

Dekanijsko svetoletno romanje na Žihpoljah

v nedeljo, 19. maja 1974

Sv. maše ob 1/2 8 slovenska
ob 1/2 9 nemška;

nato pranganje in ob 10. uri romarska sv. maša.

Vabljeni

Prevede iz slovenščine in srbohrvaščine v nemški jezik in obratno izvršuje in overuje sodno zapriženi tolmač in prevajalec

Dr. Burghard Ecker

ODVETNIK

Klagenfurt, Chr.-M.-Wieland-Straße 4/I
telefon (0 42 22) 21 3 08

gokrat na kulturnih prireditvah, ki se tukaj prirejajo. Naše so, cenimo jih. — Hvala Bogu, da so še naše. — Ne merimo jih z milimetri ali so prišle bolj od leve ali od desne. Odvajamo se temu. Kar nas druzi je več. Mnogokrat nas to žene na skupne barikade, tam smo si najbližji. Ne moremo razsojati, kdo je več storil za skupno pravico. Kajti vsakdo, ki danes še stoji na lastnih nogah, kogar še ni podrl pritisk iz vseh mogočih strani, je stebel, je mož, ki na skupnih barikadah veliko pomeni — in tam vemo, da ni le „parada“.

In Lubasu samemu smo v marsičem že rekli DA, ker ga dobro poznamo kot človeka in župana, ki je gotovo za vsakega na mestu. Spodrsrlaj pri občinski seji ne gre le na njegov račun. V ozračju v kakršnem se človek njegovega kova redno suče, se tudi človeku kot je Lubas dogodi, da se ogrne v plašč, ki ni narejen po njegovem kroju.

Iskalci poročil za Tednik bodo morali v bodoče z večjo pozornostjo in z boljšim mikroskopom iskati bacilov, ki so nevarni zdravju naše skupne matere, sicer bi utegnili z napačnimi diagnozami pospeševati njeno hiranje.
Branko Korota j

OPOMBA:

Pisma bralcev predstavljajo izključno mnenje podpisanega in ni nujno, da se uredništvo Našega tednika strinja z vsebino članka.

Družba sv. Mohorja

Išče knjigovodjo ali knjigovodkinjo, oziroma uradnika s primerno izobrazbo in prakso, ki bi bil zmožen prevzeti trgovsko vodstvo podjetja. Plača po dogovoru. Prijave sprejme Mohorjeva pisarna, tel. 04222 — 70 1 35.

Slovensko prosvetno društvo „Edinost“ v Pliberku vabi na

PEVSKI KONCERT

v nedeljo, 26. maja, ob 20. uri
v dvorani gostilne Schwarzl
v Pliberku.

Gostuje: Moški pevski zbor VRES iz Prevalj. Ljubitelji slovenske pesmi prisrčno vabljeni!
O d b o r

Vstopnice v predprodaji po šil. 15.—, pri večerni blagajni po šil. 20.—

Slovensko prosvetno društvo „Vinko Poljanec“ v Škocijanu vabi na

KONCERT NOVIH PEVSKIH ZBOROV

v četrtek, 23. maja 1974, ob 20. uri
v farni dvorani v Škocijanu.

Sodelujejo novoustanovljeni pevski zbori: Radiški fantje — Pevski zbor SPD „Trta“ Žitara vas — Pevski zbor SPD „Vinko Poljanec“ Škocijan — Pevski zbor „Podjuna“ Pliberk — Pevski zbor „Mojcej“ Trebinja. Ljubitelje slovenske pesmi prisrčno vabi
društveni odbor.

Slovensko prosvetno društvo „Zarja“ v Železni Kapli vabi na

KULTURNO PRIREDITEV

v soboto, 18. maja 1974, ob 20. uri
pri Kovaču na Obirskem.

Gostuje: Ženski komorni pevski zbor DPD in književniki ter recitatorji Kulturno umetniškega kluba „Tone Čufar“ z Jesenic. Gostovanje, s katerim bodo jeseniški kulturniki vrnilo obisk koroškemu pevstvu in književnikom, poteka v okviru sodelovanja med jeseniškimi kulturnimi organizacijami in Slovensko prosvetno zvezo.
K številni udeležbi vabi
društveni odbor.

Slovensko kulturno društvo „Jepa-Baško jero“ v Ločah vabi na

PEVSKI KONCERT

v nedeljo, 26. maja, ob 20. uri v občinskem kulturnem domu v Ločah.

Gostuje: Moški pevski zbor Jeklar z Jesenic in operna solista Jaka Jeraša in Andrej Kosem.

K številni udeležbi vabi

društveni odbor.

Za tiskovni sklad so darovali:

Marija Trampuš, Pliberk	šil. 100.—
Terezija Eberhart, St. Stefan/Lav.	50.—
Ana Jelenik, Št. Jakob	50.—
Andrej Ogris, Galicija	40.—
Friedl Sabotnik, Roda	25.—
Marija Stromayer, Admont	20.—
Ljudmila Wertschnig, Škofiče	20.—
Hanzi Stroj, Loga vas	20.—
Neimenovani, Loga vas	20.—
Heinrich Schuster, Podgorje	20.—
Jožef Perdacher, Holbiče	20.—

VSEM DAROVALCEM
ISKRENA HVALA!

NAJSTAREJŠA SLOVENKA

Pri svoji hčerki v Nasipovi ulici v Mariboru je Zofija Muhr praznovala svoj 103. rojstni dan. Najstarejša občanka občine Maribor, Slovenije in vobče vseh Slovencev je po lastnih besedah vse svoje življenje trdo delala. Imela je 12 otrok. Sedaj skrbi zanjo njena hčerka Elza Plahota. Povedala je, da njena mama zelo slabo sliši, tudi vidi bolj slabo, sicer pa ima dober spomin in se spominja svoje mladosti.

Gospodarski polom v Italiji in avstrijsko gospodarstvo

Avstrijsko gospodarstvo, še posebej pa kmetijstvo sta v teh dneh v velikih skrbah. Vzrok tem skrbem je zadnji razvoj v italijanskem gospodarstvu. V noči od ponedeljka na torek so začele veljati od italijanske vlade odredjene omejitve v italijanskem uvozu. Te omejitve se nanašajo na okroglo polovico od 460 skupin blaga italijanske uvozne liste. Vlada v Rimu je odredila, da morajo italijanski uvozniki živine, mesa, masla, sira in drugih živil ter gospodinjstevskega orodja, tekstilij in luksuznega blaga pri italijanski narodni banki za dobo šestih mesecev deponirati kavcijo v vrednosti polovice uvoza. Iz tega določila je izvzeto žito in krmila, surovine, les, železo in jeklo, stroji in druga oprema za industrijo ter sintetična vlakna in celuloza.

Vznenmirjenje, ki ga je ta ukrep italijanske vlade sprožil v svetu, posebej pa še v deželah Evropske skupnosti, je posebno očitno v Avstriji. In to iz dveh razlogov: prvič zaradi tega, ker stoji Italija na listi dežel, s katerimi Avstrija trguje, na tretjem mestu za Zvezno republiko Nemčijo in Švicco, drugič pa zaradi tega, ker je avstrijski agrarni izvoz, ki obsega živino, meso, maslo in sir in ki predstavlja letno vrednost okroglo 2,5 milijarde šilingov do 90 odstotkov ki orientiran na Italijo. Z sedanjo restrikcijo, ki je odredila italijanska vlada, je avstrijski izvoz teh produktov praktično onemogočen. S tem ukrepom avstrijsko kmetijstvo ni le izgubilo najpotentnejšega partnerja, ki ni le zgubilo njegove izvozne viške, s tem je izgubilo v velikih meri tudi možnost vpliva na vsklajanje cen za te produkte z naraščajočimi proizvodnimi stroški.

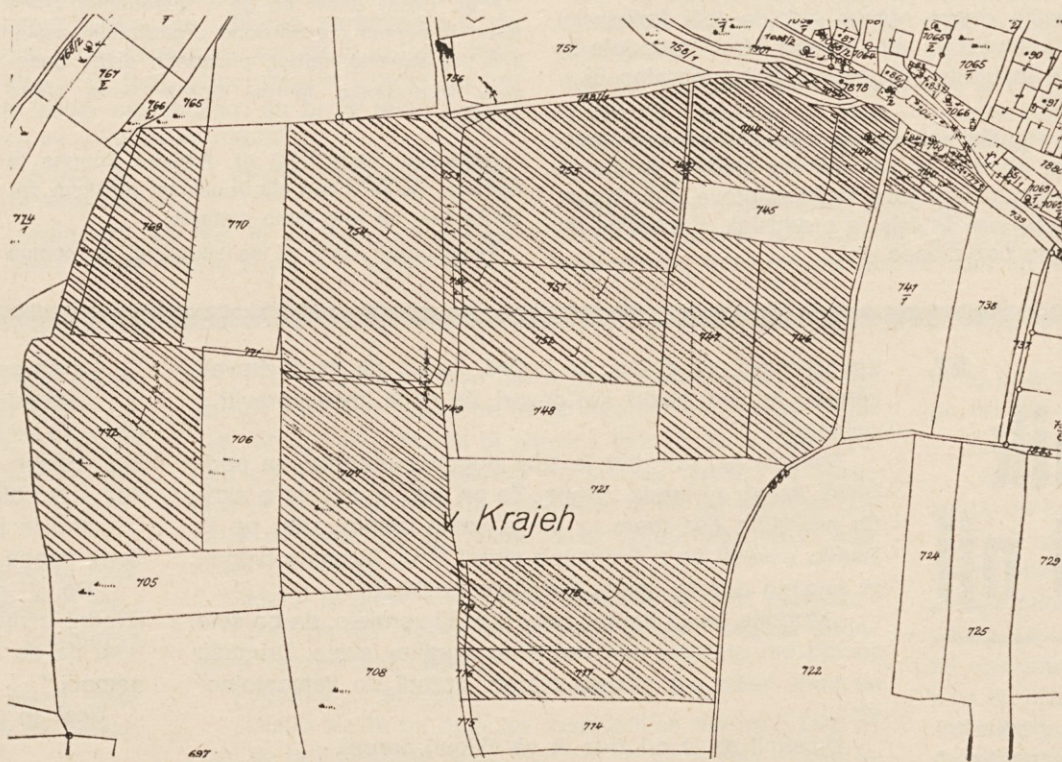
Mizerni gospodarski položaj Italije pa poleg tega predstavlja tudi nevarnost, da Avstrija še pri drugih vrstah blaga podleže podobnim restrikcijam oz. konkurenci dežel, ki bodo s njihovo ponudbo cenejši od Avstrije. Ta nevarnost je največja pri lesu, tekstilijah in blagu za opremo industrije. Oboje pa avstrijsko gospodarstvo lahko zadene v živo: prvič zaradi tega, ker je bila doslej avstrijska bilanca v trgovini z Italijo še vedno aktivna, medtem ko je v splošni mednarodni trgovini Avstrija čedalje bolj pasivna. Drugič pa zaradi tega, ker v sedanjih strukturah mednarodne trgovine ni računati s tem, da bi v kratkem času našla za svoje izvozne viške kupce drugje.

Sedanji ukrepi Italije za omejitev uvoza gotovo niso le prehodnega značaja. Zaradi nerešenih in zaradi tega zaostrojujčih se gospodarsko-socialnih konfliktov, ki imajo

permanentne stavke delojemalcev za posledico, so dolgovi Italije v inozemstvu narasli na 15 milijard dolarjev. S tem so dosegli svojo skrajno mejo. Navzlic temu pa še naprej naraščajo. Pasiva italijanske trgovinske bilance, ki je marca znašala 600 milijard lir, je aprila narasla na 780 milijard lir. Že iz tega sledi, da se Italija v doglednem času gospodarsko ne bo opomogla. Tukajšnji gospodarski krogi po dosedanem stalnem upadanju vrednosti lire računajo, da je gospodarski polom v Italiji sedaj perfekten. Italija bo potrebovala leta, preden se bo izklopala iz sedanjega gospodarskega razsula. V danih okoliščinah bo to v prvi vrsti odvisno od uspehov na področju socialnopolitičnih problemov znotraj Italije. Na nadaljne injekcije od zunaj zaenkrat Italija ne sme računati, najmanj pa s strani Evropske skupnosti, ker jo je že doslej preko mere razočarala.

Spričo takega gledanja tukajšnjih gospodarskih krogov na nastalo problematiko v Italiji narašča tudi njihova zaskrbljenost glede avstrijske zunanje trgovine na splošno, s tem pa tudi glede razvoja avstrijskega gospodarstva, katerega osnovni gibalci sta trgovina in gospodarsko sodelovanje z drugimi deželami. V teh krogih je bilo zadnje dni nekajkrat postavljeno vprašanje, ali ne obstaja nevarnost, da pride do podobnega gospodarskega poloma še v Veliki Britaniji, ki je pri stvkih podobno „pridna“ kot Italija. Drugo vprašanje, ki ga je v Avstriji mogoče slišati, se glasi: kam bo v prihodnje plulo francosko gospodarstvo, ki ima tudi precej labilne temelje?

Avstrijsko gospodarstvo je v pretežni meri orientirano na Evropsko skupnost. V eni njenih dežel je sedaj gospodarski polom očiten. V drugi, to je v Veliki Britaniji, je njena nevarnost akutna, v tretji, to je v Franciji, je treba z njim računati. To pa niso le dežele, ki predstavljajo polovico gospodarskega potenciala Evropske skupnosti, to so tudi edine dežele v okviru te skupnosti, kjer je Avstrija s svojo trgovino aktivna. Če pri-

Zemljiški načrt tistih parcel, ki so jih hoteli SPÖ in ÖVP proti volji kmetov narediti za počitniško kolonijo na Bistrici pri Pliberku. Točno je razvidno, da imajo kmetje svoje parcele med parcelami za počitniško kolonijo.

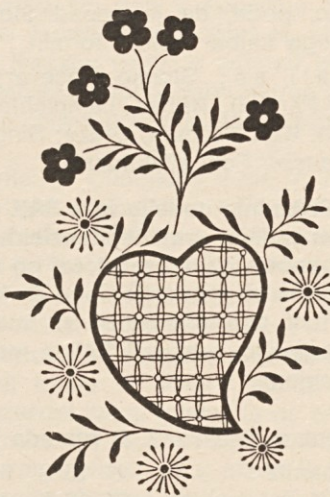
Vabilo

Učenke obeh gospodinjstevskih šol šolskih sester v Št. Jakobu v Rožu

Vas vabijo na razstavo in kulturno prireditev.

Otvoritev razstave je v soboto, dne 25. maja 1974, ob treh popoldne. Ogledate si jo lahko do nedelje, dne 26. maja 1974, ob petih popoldne.

Kulturna prireditev bo v soboto, dne 25. maja 1974, ob treh popoldne in v nedeljo ob pol 3. uri popoldne.

Spored prireditve:

1. Pozdrav
2. Pesmi o pomladi vsi imamo radi (Dekliški zbor obeh razredov pod vodstvom g. prof. Jožefa Ropitza)
3. Narodna kola
4. Govor g. prof. dr. Reginalda Vospernika
5. Martina pot do sreče (igra)
6. Bolj so stare, bolj so lepe (pesmi)
7. Nič nam ne zamerite, če za slovo še enkrat zavrtimo se.

Na veselo svidenje!

Enotna lista (EL) prepričala občinski svet

(Nadaljevanje s 1. strani)

nost za tujski promet, ki je po njegovem „die angenehmste Wirtschaftssparte, bringt am wenigsten Dreck und Mist“.

Že v odboru za gradnjo je zastopnik EL, Ignac Domej glasoval proti predlogu in zahteval, naj se uredijo razmere okoli Petzenköniga in s tem nakazal možnosti razvoja za tujski promet v občini.

Koga zastopa občinski odbornik?

To vprašanje v Pliberku ni čisto razjasnjeno. Občina bi morala imenovati zastopnike za dve komisiji, ki imata opravka z nakupom in prodajo zemljišč. Večinski stranki sta predlagali za obe komisiji Miklina (ÖVP) in Winkla (SPÖ). Enotna lista je oddala spreminjalni predlog, v katerem je opozorila na važnost teh komisij ter na sorazmerno razdelitev odgovornosti na vse občinske frakcije; za prvo komisijo (Grundverkehrskommission) je predlagala isti dve osebi kot večinski stranki, za drugo (Kommission nach dem Ausländergrunderwerbsgesetz) pa Frica Kumra (EL) in J. Pototschniga (WG).

Četudi je Domej (EL) sicer temeljito razlagal delo v teh komisijah, je mestni svetnik Stanko Vavti (EL) menil, da manjše frakcije upravičeno zahtevajo delež soodgovornosti, je bila ta ideja za ÖVP in SPÖ nesprejemljiva.

Izgradnja ceste na Šmarjeto in vodovoda v Šmihelu

je bila predmet daljše razprave v občinskih sobi. Mirko Kert je v imenu Enotne liste pozdravil predlog odbora za gradnjo, kajti s tem bo končno le realizirano, kar je EL že pred letom iniciirala. Štefan Trampuš je predlagal, naj občina sestavi poseben odbor za to (zastopnike strank) in naj se potruji za posojila. V možnost takega kredita so nekateri odborniki nekoliko podvomili (gradnja bo stala okoli 2—3 milijona šilingov) navsezadnje pa je gradnja ceste vendar bila soglasno sklenjena.

Do dolgih debat je prišlo pri točki: izgradnja vodovodne napeljave v območju proti Vidri vasi in Dobu. Omenili so pičlost vode, visoke stroške in pomanjkljivo zanimanje občanov v Dobu. Ob tem je prišlo tudi na dan, da še ni točne kalkulacije glede potrebnih del. Končno so se zedinili na izgradnjo vodovoda do Vidre vasi, v smeri naprej je vse še nejasno.

Števcev za porabo vode za bazene občina za zdaj ne bo predpisovala; to točko so odborniki vzeli spet z dnevnega reda.

Po sklepu občinskega sklepa bo pliberška občina krila polovico nakupne cene za novo športno igrišče v Šmihelu, ako prevzame drugo polovico dežela.

Na koncu so še sklenili povišati vstopnino za galerijo Wernerja Berga v Pliberku, odslaj bo plačala mladina do 18., leta starosti 5.—šil., odrasli pa 15.—šilingov.

Cenjene dopisnike obveščamo, da morajo biti zadnji rokopisi v rokah urednika Našega tednika v ponedeljek, 20. maja, do 10. ure popoldne. Zaradi praznika „Vnebohoda“ v četrtek, 25. maja, moramo list končati dan poprej. (Op. ured.)

ŠPORTNIKI, POZOR!

SAK namerava ustanoviti odsek za tenis. Teniško igrišče je na razpolago ob hotelu Korotan v Sekiri.

Ljubitelje tega športa vabimo, da se udeležijo ustanovnega občnega zbora, ki bo to soboto, dne 18. maja, ob 19. uri v hotelu Korotan.

Pripravljalni odbor

ALI VESTE?

da so imeli godci na „Arbeiterball-u“ (Dejavskem plesu), dne 30. aprila 1974, pri Mohoriču v Rikarji vasi s strani organizatorja prepoved, da ne smejo igrati slovenske melodije in peti slovensko.

Komu to služi?

MLADINSKI DAN

Sprava sad ljubezni pri Sv. Hemi - Globasnica

9. junija 1974

Začetek ob 10. uri

Maria Saal - SAK 1:2 (0:2)

V 8. kolu nogometnega prvenstva 2. D razreda je igral Slovenski atletske klub izven, proti Gospe Sveti. Domače moštvo velja na svojem igrišču za zelo močnega nasprotnika, saj je premagalo v zadnjem kolu Launsdorf z 2:1. Ekipa SAK se je odpeljala s slabimi občutki, v prvi prsti pa zaradi tega, ker je manjkal razen Pandl na tudi še najboljši strelec Slovenskega atletskega kluba Joži Ferra. Kljub temu pa je moštvo upalo, da bo po hudi borbi odneslo dve točki.

Igra se je začela zelo nervozno. Kmalu je prevzelo domače moštvo režijo na igrišču. V to napadalno fazo Gospe Sveti je padel prvi gol SAK. Dolgo podajo Petra Waldhauserja je prevzel trener Karl Nežmah in s sijajnim strelom 20 metrov od vrat premagal nasprotnega vratarja. Šele po tem голу se je SAK znašel. Slika na igrišču se je spremenila. Sledil je napad na napadom na nasprotna vrata. Ta ofenziva pa je tudi žela uspeh. Mirko Oraže, ki je igral prvič po 6 tednih, je drugič zabil žogo v nasprotnikovo mrežo.

V drugem polčasu je skušal SAK zavlačevati igro in tako obdržati vodstvo 2:0. Toda tik pred koncem si je zabilo slovensko moštvo avto gol. Tako se je igra končala z 2:1 in SAK je zaslužen odnesel dve točki. Da so dali gole srednji krilci in noben na-

padalec, priča, da je napad Slovenskega atletskega kluba v slabi formi.

Igrali so: Stanko Hočevnar; Lipusch (Janez Pandel), Hribar, Lampichler, Wošic; Wrolich, Karl Nežmah, Oraže; Singer, Peter Waldhauser, Folti Waldhauser.

- Prihodnjo nedeljo igra SAK na domačem igrišču proti Weitensfeldu. Igra se bo začela ob 17. uri, torej po akademiji Slovenske gimnazije, tako da bodo imeli tudi tisti priložnost, ki bodo šli na akademijo, podpreti SAK z močnim navijanjem.

Trenutna lestvica 2. D razreda je tale:

1. Wölfnitz	21	18	3	0	65:13	39
2. SAK	21	16	5	0	81:20	37
3. Launsdorf	21	12	5	4	59:27	29
4. Hörzendorf	21	11	2	8	50:45	24
5. Glanegg	21	10	3	8	54:37	23
6. Steuerberg	21	10	3	8	45:40	23
7. Guttaring	21	11	1	9	45:45	23
8. Maria Saal	21	11	0	10	49:36	22
9. Zweikirchen	21	9	2	9	34:37	20
10. Weitensfeld	21	8	2	11	38:48	18
11. Sörg	21	5	3	13	31:64	13
12. Zweinitz	21	3	5	13	18:48	11
13. Kraig	21	1	5	14	16:58	7
14. HSV	21	1	3	17	9:76	5

Pračlovek star tri milijone let

Nekoč smo se učili, da je človek „star“ milijon let, danes pa trdijo, da je človek „star“ najmanj pet milijonov let, konkretno pa so že „dokazali“, da je človek živel pred tremi milijoni let. O tem govori tudi odkritje francosko-ameriško-etiopske odprave, ki izpričuje „absolutno in konkretno gotovost, da so naši davni predniki hodili vzravnani že pred obilnimi tremi milijoni let“, kot je izjavil dr. Carl Johanson, profesor antropologije na univerzi v Washingtonu.

Francoski geolog in arheolog Maurice Taied je v dolini Afar-Awash v Etiopiji leta 1971 organiziral francosko-ameriško-etiopsko odpravo, ki je pretekle jeseni odkrila ostanke kosti davnega prebivalca te etiopske doline. Dejansko gre za štiri kosti, ki so pripadale nekemu davnemu hominidu torej antropomorfemu primatu, katerega edini predstavnik je danes — človek. Ameriški znanstvenik dr. Johanson je nadalje rekel, da je to bil „čudovit primerek antropomorfne primata“. Torej davnega pračloveka izpred treh milijonov in več let.

Ameriški znanstvenik je dodal, da so doslej odkrili „človeške“ kosti, ki so stare najmanj pet milijonov in pol let. Tudi te so našli v Afriki in sicer v Keniji. Ker pa so tedaj odkrili le košček spodnje čeljusti in en zob, niso mogli iz tega sklepati, ali je tedanji človek že vzravnano hodil. Ameriški znanstvenik pravi, da njihovo od-

kritje priča, da je njihov „Australopithecus robustus, africanus“ „najstarejši in najpopolnejši pračlovek, kar so jih kdaj koli odkrili na svetu“. Verjetno je bil ta človek star okoli 25 let, visok od 90 do 105 cm in bil torej razmeroma visok. V začetku so menili, da gre za kost opice, toda analiza je dokazala, da ne gre za opičjo pač pa za človekovo kost.

KOLESARJI NA SODIŠČU

Miriam De Kova, subretka, ki je imela precejšen uspeh pred tridesetimi leti, je lani sklenila, da z 200 milijoni podpre kolesarsko ekipo. Edini pogoj: na majicah so morali imeti napisano njeno ime.

Kot se včasih dogaja, pa so kolesarji popolnoma odpovedali in niso zmagali niti ene dirke. Kaj storiti? Miriam De Kova ni našla druge rešitve kot da toži kolesarje. Zahtevala je, naj ji vrnejo denar in dodajo še 70 milijonov kot povračilo za moralno škodo.

Pariški sodnik, na katerega se je subretka obrnila, je kar debelo gledal, ko mu je ženska razlagala svoje zahteve. Ob koncu si je vzel še čas za premislek. Razsodba bo šele čez mesec dni.

Zanimivosti

SLAVJE OB 100-LETNICI ROJSTVA DR. V. MURNIKA

Telovadno društvo Partizan in Narodni dom v Ljubljani sta proslavila 100-letnico rojstva svojega velikega člana dr. Viktorja Murnika, pionirja gimnastike na Slovenskem, organizatorja narodne telesne vzgoje, skladatelja telovadnih plesov in telesnovzgojnega pisatelja.

Dr. Murnik se je rodil 25. marca 1874, umrl pa je januarja 1964. Ob obletnici rojstva je bilo predavanje o dr. Murniku, na hiši v Bogišičevi ulici 4, pa so odkrili spominsko ploščo, na njegov grob pa položili venec.

FRANCOSKA MLADINA NASPROTUJE PRIZNANJU VOLILNE PRAVICE 18-LETNIKOM

Presenetljiv rezultat ankete, ki jo je francoski zavod za raziskovanje javnega mnenja pripravil po naročilu vlade: večina mladih med 15. in 34. letom starosti nasprotuje priznanju volilne pravice 18-letnikom. Od intervjuevanih, ki so bili stari od 15 do 19 let, se jih je le 39 odstotkov izreklo za priznanje volilne pravice 18-letnikom, 56 odstotkov je temu nasprotovalo, 5 odstotkov pa je bilo neodločenih. Proti priznanju volilne pravice 18-letnikom se je izreklo tudi 52-odstotkov intervjuevanih starih od 20 do 24 let. 54 odstotkov starih od 25 do

29 let in 57 odstotkov starih od 30 do 34 let.

„OSTAL BOM REVEŽ...“ S POLDRUGO MILIJARDO

Francisco Portela, 26-letni delavec iz Salvadorja, ki je zadel trinajst točk na brazilski nogometni stavi, je zmagal in tako dobil okoli 60 milijonov šilingov. Dobitnik največje nagrade pri tovrstnih stavah je takoj odplačal stanarino za svoje borno stanovanje: bil je v zamudi za celo leto. »Ostali bom v tem stanovanju. Kaj malega si bom že privoščil, kupil bom novo kletko za svojo papigo. Veste, vedno sem bil revež in revež bom tudi ostal...«

Kdo ne bi rad bil tak »revež«?

USPEH BELGIJSKIH UROLOGOV

Na neki bruseljski kliniki so prejšnji teden opravili zelo zapleten kirurški poseg urološke narave, o katerem trdijo, da je prvi te vrste na svetu. Sporočili so, da so nekemu pacientu v celoti odstranili obolela kanala, ki povezuje ledvici in mehur, in namesto njihju ustavili umetna silikonska kanala. To zapleteno operacijo je izvedla skupina v glavnem mlajših kirurgov in je trajala celih 10 ur.

Pacient se za zdaj dobro počuti in po malem že vstaja. Gre za nekega tujca, ki je nastanjen v Bruslju in je menda star 56 let.

V AFRIKI:

6 milijonov ljudi umira od gladi

Huda suša, ki je že lani terjala milijone človeških žrtev v afriških državah južno od Sahare, tudi letos ni prizanesla temu področju. Vremenske nepravilnosti najhujše pestijo Niger, kjer milijonom ljudi grozi smrt zaradi gladi, če mednarodne organizacije ne bodo priskočile v kratkem na pomoč s pošiljkami živeža. Pomanjkanje dežja pa se širi tudi proti vzhodu in severno od Timbuktuja.

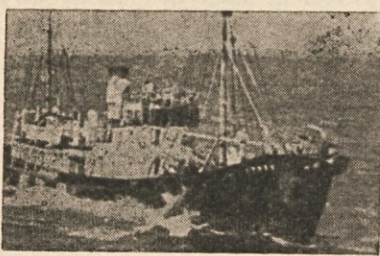
Pred nekaj dnevi so se v prestolnici Gane Accri izvedenci mednarodne organizacije sestali s predstavniki najbolj prizadetih držav Senegala, Mavretanije, Malija, Gornje Volte, Nigra in Čada.

Generalni tajnik FAO dr. Addeke Boerma je ugotovil, da je v tem subtropičnem afriškem pasu že šest let zelo malo padavin.

Funkcionarji OZN, ki so zadolženi za pomoč

prizadetemu prebivalstvu, trdijo, da živili v zbirnih centrih ne manjka, težko pa je razdeliti pšenico in koruzo prebivalstvu, ker so prometne zveze zlasti z oddaljenimi pokrajinami zelo slabe, če že ne neprevozne. Poleg tega pa so tudi zainteresirane vlade doslej prikrievale resnični položaj in niso preveč aktivno sodelovale z mednarodno organizacijo. Kot primer navajajo vlado Nigra in Malija in kjer vladi nista dali tujim časniki dovoljenja za potovanje v najbolj prizadeta področja. Še hujše težave so imeli funkcionarji OZN v Čadu. Vlada in poveljstva francoskih čet, ki imajo svoja oporišča v državi, niso dala na razpolago prevoznih sredstev. Suša je namreč pestila področja, kjer živijo plemena, ki so se dolgo let upirala osrednji vladi in francoskim četam. Mednarodna organizacija je bila zato prisiljena najeti letala in poslati pomoč lačnemu prebivalstvu na lastne stroške.

BORIS PAHOR:

Parnik trobi nji

„A rešili smo se, Danilo. In to je menda poglobitni smoter vsakega bitja, da v boju za življenje ostane živo.“ „To bi pomenilo, da smoter lahko naredi tudi slabo sredstvo za dobro, kar ni res.“

„Pa če moraš izbirati med biti in ne biti?“

„Predvsem ni res, da bi nas danes za gotovo ne bilo. Lahko samo dopuščamo tudi to možnost, a v tem primeru bi svoj konec sprejeli z bojevito moškostjo. Mogoče pa bi nam samozavest in upor prinesla rešitev in bi zato lahko hodili s ponosnim čelom. Tako pa smo kakor cigani, pred katerimi vsi zapirajo vrata in ki so hkrati povsod doma in povsod tujci.“

Čutila je, da se strinja z njim in da je tudi njeno ugovarjanje Prelogu izviralo iz občutka, ki je soroden Danilovemu, samo da ni bilo nikdar tako razločno, kakor je zdaj njegovo. In žal ji je, da mu ugovarja, čeprav se zaveda, da prihaja to samo po sebi, kakor iz samogibne potrebe po nerazumljivi zadostitvi.

„Vsaj toliko smo na boljšem od ciganov, da imamo po ti vojski svojo domovino,“ je rekla.

„Domovino.“ In njegov glas je topo miren. „Predvsem imaš amputacijo Primorske in Koroške. K temu dodaj nemško peto kolono, cerkvene kroge, ki se navdušujejo za korporativizem, in beograjsko ljubimkanje z Rimom. Ti za-

27

dostuje? No, pa dodaj, če hočeš, še to, da mora človek celo v Ljubljani paziti, kaj govori, če noče imeti opraviti s policijo!“

Molčala je, zato ker je zdaj pogovor prehajal na področje, kamor ni imela vstopa. Že pri Veri je slišala o skritih prehodih čez mejo, a bil je samo namig, zdaj pa je Danilo osvetlil še z drugačne strani ljudi, ki znajo tvegati in snujejo zaroto vsem policijam navkljub.

„Mogoče imajo najbolj prav tisti, ki verujejo, da bo šele socializem prinesel demokratično ureditev sveta. Drugače ne vem, kako naj pridejo majhni narodi do samostojnosti.“

Umaknil se je od zida in se sklonil naprej.

„Tako kakor je verjel Srečko Kosovel. Ocean naj zagrne vse krivice, v novo jutro pa naj vstanejo vsi zapostavljeni.“

Vzdignil se je in stopil h knjižnici, a že naslednji trenutek je spet sédel k nji ob rob ležišča. Imel je v rokah Kosovelove pesmi, trdo vezano knjigo s pesnikovo podobno na zelenem ozadju. In pomislila je, da ima njen izvod v kovčku v omari staromestne sobe že načet ovitek, in še, da zmeraj znova čuti, kako so ji tuje mastne črne črke, v katerih so natisnjene pesmi. Tako mrke so in tako velike.

„Skoraj da imam občutek bližine nečesa prepovedanega,“ je rekel in pustil, da so rumene strani zletele mimo njegovih prstov.

Potem je bral, kjer so se strani razdelile.

Strašno je nositi v srcu smrt in vendar, ljubica, tebe ljubiti!

Zaprli je knjigo in se obrnil k nji, kakor da je podvomil, da je še tam.

„Viš, pri njem ni kakor pri drugih pesnikih. Zmeraj se mi zdi, da počenjam bogoskrunsko dejanje, ko ga odprem.“

Obrnil se je stran, a ni odprl knjige.

„Človeku se zdi, kakor da se je vrnil v starodavne čase, ko so božanstvu poklanjali človeške žrtve. In zdaj na teh straneh bere izpoved ene teh žrtev, ki jo je že načel nož žrtvovalca.“

„Morda je to zato, ker čutimo, da je v njem upodobljena usoda nas vseh.“

„Da. A najbolj mučna ugotovitev je vendar zavest o izredni življenjski sili, ki mora kloniti pred močjo niča, tako da se žrtvi rodi blazen nasmeh ob spoznanju svoje nemoči.“

Spet je odprl knjigo.

Pianist sem z železnimi rokami.

Kras se lomi, zemlja krvavi, a dan se ne zdrami...

Zazeblo jo je kakor še nikdar, in vendar ni malokrat zlogovala teh besed, posebno ko je Fani hodila okoli v uniformi režimskih deklet; a zdaj je njeno razmerje do pesnikovih besed manj osebno, zato jo njihova vrednost zadeva dosti bolj v živo.

„Kosovel je prav zaradi tega nenavaden, ker se ne vda, ker se do konca bojuje,“ je rekel. „Je mehek v stvarih srca, a močat, ko gre za pravico in človeško dostojanstvo. Obsojen je, ranjen in krvav, a kljub temu ne odneha s klicanjem k uporu.“

Zaprli je knjigo in samogibno trkal s prsti po debeli lepenki; sonce je bilo zdaj v sobi s celim rožnatim kolenom, s katerim je zajahalo vogal ob oknu.

„Občestvo, ki ima takšne sinove, ne more umreti,“ je napolned rekel, kakor da je končal notranji pogovor.

„A bi bilo manj obupno, če nam ne bi izgorevali tako mladi,“ je rekla. „Najprej Kette. Potem Kosovel.“

Vstal je in položil knjigo na druge, potem pa spet sédel k nji.

Ljubeča materina duša

Praznovali smo materinski dan. Ob tej priliki sem se spomnil čudovitega zgleda, kaj premore ljubeče materinsko srce.

Bara je bila hčerka bogatina, lastnika ribiškkih bark in čolnov. Zaljubila se je v zastavnega krmilarja na njihovi jadrnici „Vrbniku“. Ko je oče za to zvedel, ji je zagrozil:

„Narazen ali oba od hiše in iz službe proč!“

Bara je izbrala zadnje in se preselila v borno kočico k materi svojega fanta. Stanovali so na nekem majhnem otoku na Jadranu. Drugi dan so šli vsi trije na božjo pot na Trsat. Po kolenih so drsali po stopnicah navzgor, proseč Mater božjo, da bi omehčala srce dekletovega očeta. Tiho sta se tam poročila v vsej skromnosti, upajoč na srečno bodočnost. A oče se ni dal omehčati.

Vsega dobrega navajeno in lepo vzgojeno mlado ženo je težko zadela usoda perice in hišne pomočnice. S taščo je hodila po Malinski pomivat zamazane kuhinje, posodo in perilo. A niste slišali tožbe iz njenih ust! Mnogo je preslišala zbadanja in očitavanja od gospodinje. Mnogo nesramnih ponudb je očula od gospodarjev. Od nje ste slišali samo vzdih:

„Bog, pomagaj mi ostati na dobrem glasu!“

Naša mama jo je včasih spraševala, kaj misli pod tem dobrim glasom.

Odgovorila ji je: „Jezus je dejal, da je treba ljubiti svoje sosede kot samega sebe. Zato moramo ohraniti svojo vero in ostati ljubeznivi in odpuščajoči.“

„Preučena si zame!“ je zazdihnila mama in se z njo vred zasolžila.

Kmalu je prišlo na svet lepo dekletce, ki se je veselo nasmihalo obema materama. Oče je jadral po oceanih za zaslužkom in štel dneve, kdaj se bo vrnil. Mlada mati je morala delati sedaj za tri. Delala je pogumno in veselo.

Pa nesreča pride rada za nesrečo. Neurje je zavihralo čez otok. Strela je udarila v ogromni oreh pri koči, ga razklala na dvoje. En del drevesa je padel na kočico, jo podrl in zažgal. V zadnjem hipu je stara mati z dojenčkom ušla smrti v koči. Ob plohi se je prehladila in ob vsem tem zelo prestrašila.

Ponosna hči ošabnega očeta je v gostilni dobila očeta in ga prosila pomoči. V vilo ni imela dostopa. Oče jo je brez besede z nogo sunil proč. Dobri ljudje so prihitali na pomoč in popravili kočico. Toda zdravja stari materi in mali Vidi niso mogli vrniti. Vkljub vsej negi sta obe čez par mesecev mirno zaspali v Gospodu.

Vse jo je pomilovalo. Bili so tudi takšni, ki so govorili: „Kazen božja jo je zadela,

ker je šla rajši za glasom srca, kot da bi poslušala četrto božjo zapoved.“

A Bara ni metala krivde na Boga niti ni to jemala nase kot kazen. Vdano je prenašala vse in s podvojen močjo delala za domačijo in za skromen spomenik svojima ljubečima bitjima na božji njivi...

Mož se ji je javil iz Amerike z denarnim pismom. Dal je naslov iz Sidneya v Avstraliji, kar je pomenilo, da ga še dolgo ne bo nazaj.

Med tem časom se je njen oče drugič poročil z mlado Lahinjo. Ta je začela kmalu veseljati, kar je starega razjezilo. Vdal se je pijančevanju in kvartanju. Neke temne noči, ko je šel na ladjo, mu je spodrsnilo in je padel v morje in utonil. Napravili so mu lep pogreb. Prihitali so upniki in žena iz Opatije. Ti so pobrali vse. Hčeri Bari so ostali pogrebni stroški. S stisnjenimi ustnicami je sprejela še to nesrečo v nadi srečne moževe vrnitve domov.

Uspelo ji je popraviti kočico. Košček vrtilčka je bil poln cvetic. Kadar je le utegnula, jih je nesla na grob svojima dragima. V tišini polmraka vaške cerkvice je črpala neizmerno moč poguma za borbo skozi težave življenja in blagodejno spokojnost duše ter čakala kot ostale Bodolke na vrnitev dragega iz tujine.

Pa je ni dočakala. Usojeno ji je bilo, da

KRIVICA BOLI

Sedimo v šoli, ko naekrat vstane sošolka in reče:

„Gospodična učiteljica, prosim, meni je nekdo vzela denarnico!“

Vsi so začeli pogledovati proti meni. Zadržala se je preiskava. Obsodili so mene, čeprav niso imeli nikakih tehtnih razlogov. Kako mi je bilo hudo! Nikoli mi ni niti na misel prišlo, da bi komu kaj vzela ali mu kaj žalega storila. Jokala sem; bilo mi je hudo, pri srcu me je stiskalo. Po glavi so mi vrtala razna vprašanja. Toda glavno moje vprašanje je bilo: zakaj ravno mene? Nisem si znala odgovoriti. Bilo mi je čedalje huje in težje. Tako zelo sem si želela, da bi rekli besede, ki bi zanje ne pomenile nič, toda zame bi bile vse: „Marija, verjamemo ti, da nisi vzela denarnice, morda jo je Irena zgubila.“ Ne, tega nisem slišala. Gotovo se jim je zdelo preponižno, da bi to rekli, ampak so svoje trdili še naprej.

A jaz se nisem mogla sprijazniti s tem, da sem tatica...

Med uro, ko nas je poučevala razredničarka, so se odprla vrata in v razred je sto-

mora kelih grenkobe izpiti do dna. Nekega dneva jo je prebudil strašen jok žen in otrok na vasi. Vznemirila se je in zvedela grozno novico. Na poti v Avstralijo je neurje zadelo jadrnico, na kateri je bil tudi njen mož. Strašen vihar je polomil jambor in le ogromnemu naporu vseh mornarjev se je posrečilo plavajočo luskino obdržati na površju.

Na jadrnici je zmanjkalo vode in hrane. Drug za drugim so padali, bolni zaradi skorbuta. Vkljub vsem težavam se je kapitanu in krmarju posrečilo pripeljati jadrnico do poti, po kateri so vozile ladje. Ena jih je zagledala in odpeljala v Sidney.

Toda nobeden od posadke ni preživel boleznih. Mladi krmar ni prebral pisma svoje žene in ni zvedel ne za rojstvo in ne za smrt svojega otroka, ne za smrt svoje matere in tasta. Neodprto pismo je s plačo in sožaljem brodarsko društvo vrnilo nazaj njegovi ženi — vdovi.

Mnoge je takšna nesreča spravila v obup, zagrenjenost in osovraženje vsega sveta ali morda še huje: v izgubo zaupanja v Boga. Toda teto Baro ne. Postala je mati vsem nam otrokom, po katerih hišah je hodila gospodinjit. Mi smo ji seveda nagajali, kjer smo ji le mogli. Jezila se je, jokala in smejala z nami. Včasih je komu dala zausnico, a večinoma je odpuščala kot vsako resnično dobro srce. Le Bog je vedel za njene tožbe in izliva gorja na pokopališču in v kotu polmračne cerkvice.

Zvezda repatica je prinesla vznemirjenost.

(Dalje na 8. strani)

K. K.:

Spomin

Res; dolgo je že od takrat,
ko srečal sem te prvokrat.
Takrat, vem, bila je pomlad
in cvetja polno vsepovsod.
A jaz prišel sem praznih rok...

Na tisto najino se prvo pot
zdaj vračam spet od vsepovsod.
Zbledelo vse je, le spomin ostal
spomin mi drag, spomin svetla.

Za dobro voljo

Vojaku so se zelo potile noge. Vojški zdravnik mu je dal poseben prašek: „Z njim si redno posipavaj noge, pa se bo potenje kmalu ustavilo!“

Vojak: „Kdaj naj jih posipam: pred jedjo ali po jedi?“

Ko sta se mož in žena odpeljala od doma na počitnice, je mož zadovoljno ugotovil: „Ničesar nisva pozabila doma — razen tvoje mame.“

Precej obilna gospa pride v kavarno.

„Dajte mi, prosim, eno torto!“

„Ali naj jo razrežem na deset kosov?“ vpraša natakarica.

„Ne, samo na štiri kose jo razrežite, prosim! Ne smem pojesti več kot štiri koščke na dan, ker moram shujšati.“

njegov otrok? Zato se zanj tudi ne zanimam dosti. Rajši imam samo mamó, kot pa, da bi imela še očeta, s katerim se ne bi razumela in bi mi napravil še bolj grenko življenje, kakor ga imam sedaj.

Upam, da bodo nekoč vsi ljudje spoznali, da smo nezakonski otroci popolnoma enaki drugim, da nismo zato nič manj vredni, saj pri tem nismo nič krivi in smo le sad ljubezni, ki se je iz različnih razlogov razdvojila... M. O.

„Glede njihove osebne usode je to res, vendar pa je, mislim, takšno prertrgano življenje za skupnost kakor rana, ob kateri ima občutek trajnega raztelesenja, trajne nezadostitve. In to je kakor počelo nenehnega iskanja, nenehne težnje k potešitvi.“

Pogledal jo je.
„Pa še to. Genija svojega rodu imamo pred očmi zmeraj mladega. To se pravi, da imamo sredi navala smrti pred sabo mladost, ne pa obraz starega modreca, bradatega očaka.“

Gledal je predse, kakor da ni pred njim stena male sobice, ampak mu gre pogled daleč na breg in na kraško planoto.

„Tako smo zmeraj razpeti med mladostjo in smrtjo,“ je ko sam sebi rekel. „Ni nam dano, da bi odrasli.“

Opazovala je njegovo postavo, in čeprav je vedela, da ima prav, ker govori o celotni skupnosti, je vendar čutila, da pričujočnost njegovega klenega telesa zanika njegove besede. Bilo je, kakor da je bila nekoč vse to mogoče resnica, zdaj pa se je prikazala nepričakovana rešitev; zakaj to sloko porjavelo telo in te ulite mišice so si tako skladne prav zato, da se uveljavijo, da vodijo. In so že odrasle, že zrele. Kakor Mirove včeraj ob krmilu. Kakor telesa žen, ki so ubrano pele v viharju.

Tedaj se je obrnil k nji in položil dlani na njen pas. Svetloba na vogalu je bila zdaj samo še odsev rdečega konja.

„Videti je, kakor da sem te spregledal,“ je rekel.

Nasmehnila se je in hotela povedati o soncu na steni, a jo je prehitel.

„Ne, nisem preslišal tvoje bližine. Ravno narobe. Ob zbranosti jutrnje pokrajine in ob tvojih pričujočnosti me je obšlo spoznanje, da nimam nobenih zaslug za sprejem takšnih darov.“

Zatem pa so postale njegove oči nenavadno žive.

„Viš, ko človek doživi neizmerno osebno srečo, se mu še bolj razločno razodene, kako nepravilno je zastavljeno vse, kar delamo. Morali bi snovati upor in se pri tem ravnati po starem Sokratovem nauku, da človek, ki zares išče pravico, ne misli na posledice, ki jih bo njegovo dejanje prineslo. Mi pa nismo znali dojeti tega skozi vso svojo zgodovino.“

Sklonil je glavo k njenemu telesu, a se spet zravnal.
„Zdaj pa naj človek še zamenja domači kraj za oddaljeno, nesmiselno okolje.“

Pogledal jo je, kakor da jo hoče za pričo.

„Misliš, da bi bil beg čez mejo boljša rešitev? Tam bi imel še bolj zvezane roke, medtem ko tukaj vsaj tvegaš in s tem, da tvegaš, sebe uresničuješ, če že ne dosežeš drugega.“

Stisnil je dlani ob njenem pasu.
„A od včeraj vsaj vem, da puščam tebe v zameno,“ je rekel. „Tebe obvezuje sestrina usoda.“

Bilo je, kakor da je to odkritje vrnilo staro odločnost njegovemu pogledu; in ko se je njegov obraz približal njenim prsim, so bile njegove poteze vse zbrane samo ob nji in zanjo.

Potem sta stala ob oknu in zdelo se ji je, da sta kopalca na bregu, ker je bilo morje tako široko pred njo, da je preprosto odmisllila stopničasti svet, ki je strmo padal do vode. Vsaj prvi trenutek, ko je z morjem prevladovala tudi mogočna podoba mesta, ki je razpotegnjeno obkrožalo pristanišče kakor slovesna siva plast; a sončna luč, ki se je razlivala do istrskih gričev, je plavala z bisernim trepetom nad vso širino zaliva in vpijala vase oglatost palač in mrčavo gmoto ozkih istrskih rtičev. Zatem pa ji je prav bistrina poletnega jutrnjega hladu priklicala bližino prozorne zelenkaste vode nad prodnimi kamni, in občutku telesa, ki prvo razdeli negibno prosojno tekočino, se je

tedaj pridružila želja, da bi videla ozke terase in vinograde po brežini.

Samogibno se je zganila.

„Da, pojdiva,“ je rekel Danilo in jo rahlo približal sebi, kakor da hoče, naj jima bo ozarjena pokrajina za pričo.

Tako sta zaklenila vrata. In kakor ji je bilo žal, da zapušča malo domačijo, je čutila, da spremlja z naklonjeno mislijo podobo njegove matere, ker jima je dala možnost, da sta bila sama; in čeprav se zaveda, da se imata zahvaliti naključju, ji je vendar všeč, da jo tudi to tesneje navezuje na njegovo mamó.

In ob prvih ženah, ki jih je srečala, ko so se vzpenjale po rebri, je ugotovila, da je tudi njim na nov način naklonjena. Bilo je, kakor da pod zunanjim videzom in pod skrbjo za vsakdanje opravilo išče v njih resnično žensko bitje. Kakor da jih v mislih slači, da bi prišla do njihovega telesa, in išče v njih zrelost, da bi jo primerjala s svojim začetništvom, njihovo modrost, da bi jo postavila ob svojo neizkušnost; vendar je hkrati vsa prevzeta od spoznanja samostojne veljave ženske usode, ki s srečo telesnega zanososa soustvarja svet, mu daje zavest trajanja. In istočasno misli na Fani, zaradi katere je bilo prekrito s temnim oblakom grobosti in razvrata vse, kar se je nanašalo na razmerje do moškega telesa. In zdi se ji, da je šele zdaj dorasla, ker sestro šele zdaj razume. Da, saj je bila Fani prej samo vneta telovadka, naivno zaverovana v svojo gibčnost in prožnost, zato je tudi nasedla medenim frazám oženjenega učitelja telovadbe fašističnih mladenk, postala pa je prostaška šele potem, ko se ji je razodelo, da se je pri njem in pri drugih ušela in zapravila vse. Njen razvrat je bil pravzaprav upor. In ta trenutek se čuti krivo, bila je prav tako nezrela kot Fani, in kakor je bila Fani ujeta v svoj polom, tako je bila ona zaprta v svoj trmasti odpor do nje.

(Dalje prihodnjič)

Celovec

NEDELJA, 19. 5.: 7.05 Duhovni nagovor — Po vaši želji. — PONEDELJEK, 20. 5.: 13.45 Informacije — Ljudske pesmi — Dr. A. Feinig: Krajevna, hišna in ledinska imena v Rožu (8.). — TOREK, 21. 5.: 9.30 Za vsakega nekaj. — 13.45 Informacije — Šport — Otroci, poslušajte. — SREDA, 22. 5.: 13.45 Informacije — Poper in sol. — CETRTEK, 23. 5.: 7.05 Marija, majnik gre čez trate... (Marijine pesmi). — PETEK, 24. 5.: 13.45 Informacije — Slovenski solisti. — SOBOTA, 25. 5.: 9.00 Od pesmi do pesmi — od srca do srca.

Avstrija

1. PROGRAM

SOBOTA, 18. maja: 16.30 Za otroke od 5. leta dalje: Hišica — 16.55 Poklic — aktualno — 17.00 Za družino: Klub seniorjev — 18.00 Mnenja sem, kritično o televizijskem programu — 18.25 Otroški svet od A—Z, lahko noč za najmlajše — 18.30 Kultura — posebno — 18.55 Dober večer v soboto... reče Heinz Conrads — 19.20 ORF danes — 19.30 Čas v sliki — 20.06 Šport — 20.15 Evrovizija z Dunaja: Tip (2) — 21.50 Šport — 22.20 Čas v sliki — nočna izdaja — 22.25 Maščevalec brez milosti; film iz Divjega zahoda.

NEDELJA, 19. maja: 16.30 Za otroke od 6. leta dalje: Wickie in močni možje — 16.55 Za družino: Jadrati bi moral znati — 17.10 Trailer, tip za filmske prijatelje — 17.55 Otroški svet od A do Z, lahko noč za najmlajše — 18.00 V nedeljo ob šestih; predmetna balada H. C. Artmanna — 18.30 Alexander von Humboldt; iz njegovega življenja — iz njegovega ustvarjanja — 19.30 Čas v sliki — 19.45 Šport — 20.10 Kristjan v času — 20.15 Jezerski medved iz St. Mala — veseli film o mornarju z malo izkustev — 21.35 Chuzpe se imenuje Drive. Dolga pot do slave in denarja v ameriški zabavni reviji — 22.20 Čas v sliki — nočna izdaja in šport.

PONEDELJEK, 20. maja: 18.00 Znanje — aktualno — 18.25 Otroški svet od A do Z, lahko noč za najmlajše — 18.30 Arnie — 19.00 Avstrija v sliki z Južno Tirolsko — 19.20 ORF danes — 19.30 Čas v sliki in kultura — 20.06 Šport — 20.15 Ljudje na renču Shilu — 21.15 Oddaja ORF — 21.25 Prometni magazin — ORF — 22.25 Čas v sliki — nočna izdaja.

TOREK, 21. maja: 18.00 Walter in Connie: Tečaj angleškega jezika — 18.25 Otroški svet od A do Z, lahko noč za najmlajše — 18.30 Arnie — 19.00 Avstrija v sliki z Južno Tirolsko — 19.20 ORF danes — 19.30 Čas v sliki in kultura — 20.06 Šport — 20.15 Vaš nastop, prosim — 21.00 Film Jerzyja Skolimovskega o prvi ljubezni petnajstletnika — 22.30 Čas v sliki — nočna izdaja.

SREDA, 22. maja: 10.00 Televizija v šoli: Barvna televizija; od 10. šolske stopnje — 10.30 Nepoznano sosodstvo — 11.00 Program za delavce: Jezerski medved iz St. Mala — 16.30 Za otro-

ke od 6. leta dalje: Čarovnik Telehokus — 17.15 Poskušajte z nami; za otroke od 11. leta naprej — 17.40 Antena; mednarodni mladinski magazin — 18.00 Tečaj francoskega jezika — 18.25 Bobby in Potepušček, lahko noč za najmlajše — 18.30 Kuhinja v televiziji — 18.55 Oddaja ÖVP — 19.00 Avstrija v sliki — 19.20 ORF danes — 19.30 Čas v sliki in kultura — 20.06 Šport — 20.15 Onedinova linija: Utr si je pot skozi blokado — 21.10 Prerezi — 22.10 Čas v sliki — nočna izdaja — 22.15 Kriminalni film.

CETRTEK, 23. maja: 16.20 Za otroke od 7. leta dalje: Dimnikar na mavrici — 17.50 Bobby in Potepušček, lahko noč za najmlajše — 17.55 Usmiljeni bratje — 18.30 Slikarska družina Schwannthaler — 19.30 Čas v sliki — 19.45 Šport — 20.15 Zajtrk pri Tiffanyju, filmska komedija o očarljivi plesalki bara, po istoimenskem romanu Trumana Capota — 22.05 Čas v sliki — nočna izdaja.

PETEK, 24. maja: 10.00 Televizija v šoli: Deset zapovedi X. Ti ne smeš žeteti, od 11. šolske stopnje — 10.30 Friedrich III. in njegov čas, od 7. šolske stopnje — 11.00 Program za delavce: Kriminalni film — 12.45 Klub seniorjev — 18.00 Zeleni svet: Mednarodni agrarni magazin — 18.25 Bobby in Potepušček, lahko noč za najmlajše — 18.30 Zaljubljen v čaravnico — 18.55 Oddaja industrijskega združenja — 19.00 Avstrija v sliki — 19.20 ORF danes — 19.30 Čas v sliki in kultura — 20.06 Šport — 20.15 „Komisar“: Smrt potepuha — 21.20 Odkrito povedano — 22.20 Čas v sliki — nočna izdaja — 22.25 Grofica in njen polkovnik; pustolovščina francoskega huzarja za časa zasedbe Španije po Napoleonu.

SOBOTA, 25. maja: 16.40 Za otroke od 5. leta dalje: Pošiljka z mišjo — 17.05 Poklic — aktualno — 17.10 Za družino: Družina Patridge — 17.35 Kuharsko stalno omizje v znani beznici — 18.25 Bobby in Potepušček, lahko noč za najmlajše — 18.30 Kultura — posebno — 18.55 Dober večer v soboto... reče Heinz Conrads — 19.20 ORF danes — 19.30 Čas v sliki — 20.06 Šport — 20.15 Sobotni večer v vzhodni Štajerski; prenos iz zdravilišča Gleichenberga — 20.30 Šport — 22.00 Čas v sliki — nočna izdaja — 22.05 Živiš le še 105 minut, kriminalni film.

2. PROGRAM

NEDELJA, 19. maja: 18.00 Tedenski magazin — 18.30 Sodeluj! — 19.30 Čas v sliki — 19.45 Kultura — posebno — 20.10 Okolica — 20.15 Avstrijske ljudske komedije: Pleskar in njegov dvojček; burka s petjem Johanna Nestroja — 22.00 Vprašanja kristjana — 22.15 Čas v sliki.

PONEDELJEK, 20. maja: 18.30 Iz šolske televizije: Vodna rešitev — 19.00 Življenje v nevarnosti — 19.30 Čas v sliki in kultura — 20.00 ORF danes — 20.06 Znanstvena poročila — 20.09 Okolica — 20.15 Če oče s sinom — 21.15 Galerija — 21.45 Avstrija v sliki — 22.05 Orientacija — 22.30 Čas v sliki in kultura.

TOREK, 21. maja: 18.30 Šolski poskusi — šolska reforma — 19.00 H. A. Traberjevi filmi prirode — 19.30 Čas v sliki in kultura — 20.00 ORF danes — 20.06 Znanstvena poročila — 20.09 Okolica — 20.15 Zgodovina svetovnega prvenstva v nogometu — 21.00 Čudne življenjske zgodbe barona Friedricha von Trencka (4. zgodba) — 22.05 Avstrija v sliki z Južno Tirolsko — 22.25 Znanje — aktualno — 22.50 Čas v sliki in kultura.

SREDA, 22. maja: 18.30 Iz šolske televizije: Angleški teater — 19.00 Nova matematika — 19.30 Čas v sliki in kultura — 20.00 ORF danes — 20.06 Znanstvena poročila — 20.09 Okolica — 20.15 Svet in znanost — 21.05 Glasba ustvarja dobro razpoloženje — 21.50 Avstrija v sliki — 22.10 Čas v sliki in kultura.

CETRTEK, 23. maja: 17.55 Dekleta v uniformi — 19.30 Čas v sliki — 19.45 Priznanje humorista — 20.11 Okolica — 20.15 Rusalka, opera Antonina Dvoržaka v češkem jeziku — 22.00 Čas v sliki.

PETEK, 24. maja: 18.30 Izvor življenja — 19.00 Šolski poskusi — šolske reforme — 19.30 Čas v sliki — kultura — 20.00 Spotoma ob konec tedna — 20.06 Znanstvena poročila — 20.09 Okolica — 20.15 Antonionis China, italijanski dokumentarni film — 21.55 Avstrija v sliki — 22.15 Čas v sliki in kultura.

SOBOTA, 25. maja: 16.00 Onedinova linija — 16.55 „Na svidenje“: „Tako sem se na te navadil — 18.30 Mini-Max — 18.55 Glasbena poročila — igraj z nami harmoniko — 19.30 Čas v sliki — 20.00 ORF danes — 20.06 Znanstvena poročila — 20.09 Okolica — 20.15 Antonionis China — 22.00 Čas v sliki.

Ljubljana

NEDELJA, 19. 5.: 9.25 L. N. Tolstoj: Vojna in mir — 10.15 Kmetijska oddaja — 11.00 Mozaik — 11.05 Otroška matineja — 12.00 Poročila — Nedeljsko popoldne — 18.00 Poročila — 18.05 7 nevest in 7 bratov — 19.45 Risanka — 19.50 Cikcak — 20.00 TV dnevnik — 20.20 Tedenski zunanje-politični komentar — 20.25 3-2-1 — 20.35 TV festival 74 — ... Dokumentarna oddaja — ... Propagandna oddaja — ... Športni pregled — ... TV dnevnik.

PONEDELJEK, 20. 5.: 8.10 in 9.30 TV v šoli — 14.10 in 15.30 TV v šoli — ponovitev — 16.45 Madžarski TV dnevnik — 17.50 Koko, Moko in vrabček Skoko — 18.05 Obzornik — Večer norveške TV — 18.20 Velika pot severnjakov — 18.50 Mozaik — 18.55 Pijte, prijatelji! — 19.25 Od stene do stene — 19.45 Barvna risanka — 19.50 Cikcak — 20.00 TV dnevnik — 20.25 3-2-1 — 20.30 Sodobna oprema — Nadaljevanje večera norveške TV — 20.40 Pepel — 21.55 Creatura ignis — 22.30 TV dnevnik.

TOREK, 21. 5.: 8.10, 9.35 in 10.05 TV v šoli — 14.10, 15.35 in 16.05 TV v šoli — ponovitev — 17.00 Šolska TV — 17.50 Pelj so jih mati moja: Lepa Vida — 18.00 Risanke — 18.10 Obzornik — 18.25 L. Žerdin: Ostri ritmi — 18.55 Mozaik — 19.00 Marksizem v teoriji in praksi — 19.20 Mozaik kratkega filma — 19.45 Risanka — 19.50 Cikcak — 20.00 TV dnevnik — 20.25 3-2-1 — 20.35 Pregovor o ... — 21.25 W. S. Reymont: Kmetje — 22.15 TV dnevnik.

Mednarodno srečanje pisateljev v Brezah (Fresach)

Že tretjič se bodo v lepem in prijetnem kraju Brezah (Fresach), na zgornjem Koroškem srečali pisatelji iz več evropskih dežel: Jugoslavije, Madžarske, Zahodne Nemčije, Švice in seveda tudi iz Avstrije, zlasti jih bo največ iz Koroške.

Srečanje bodo odprli v petek, 24. maja in bo trajalo do nedelje, 26. maja. Kot je povedal predsednik Zveze koroških pisateljev Walther Nowotny v tork na tiskovni konferenci v Celovcu, bo letošnje srečanje pisateljev zadevalo glavno temo: „Pisanje — rokodelstvo ali estetska zabava“? Dalje je predsednik dejal, da so bili s prejšnjimi srečanji zelo zadovoljni, saj so uspela izredno dobro. Ta srečanja so pravzaprav resnična delovna zborovanja in služijo čisto namenu strokovnega združevanja tujih pisateljev z domačimi. Važna naloga teh zborovanj je namreč zgraditi pristne stike in mostove, je nekak literarni trg.

Na lanskem srečanju pisateljev je bilo navzočih okoli 50, letos pa jih pričakujejo okrog 60. Otvorili bodo pisateljsko srečanje v petek, ob 10.30 v gostilni Themesl, v navzočnosti političnih in kulturnih osebnosti dežele. Častno pokroviteljstvo je prevzel sam deželni glavar Leopold Wagner. Ob 15. uri popoldne

SREDA, 22. 5.: 8.10 in 10.50 TV v šoli — 15.30 TV v šoli — ponovitev — 16.45 Madžarski TVD — 17.45 Beli kamen — 18.10 Obzornik — 18.25 Napadi in obramba — 18.55 Mozaik — 19.00 Glasbena oddaja — 19.20 Stari mojstri: Gregor Maček — 19.45 Risanka — 19.50 Cikcak — 20.00 TV dnevnik — 20.25 Barvna propagandna oddaja — 20.30 3-2-1 — 20.40 Pešec — 22.20 TV dnevnik.

CETRTEK, 23. 5.: 8.10 TV v šoli — 9.35 Francoščina — 14.10 TV v šoli — ponovitev — 15.35 Francoščina — ponovitev — 16.50 Šolska TV — ponovitev — 17.10 Junak mojega otroštva — 17.55 Obzornik — 18.10 Otroci in mi — 19.10 Mozaik — 19.15 Po sledih napredka — 19.45 Risanka — 20.00 TV dnevnik — 20.25 Kam in kako na oddih — 20.40 Valter brani Sarajevo — 21.25 Četrtekovi razgledi: Čile — 21.55 Glasbeni nočno — 22.15 TV dnevnik.

PETEK, 24. 5.: 8.10 TV v šoli — 10.50 Angleščina — 14.10 TV v šoli — ponovitev — 16.45 Madžarski TVD — 17.30 Kuhinja pri violinskem ključu — 18.00 Obzornik — 18.15 Mladi za mlade — 18.45 Mozaik — 18.50 Atletika — 19.15 Pet minut za boljši jezik — 19.25 TV kažipot — 19.45 Risanka — 19.50 Cikcak — 20.00 TV dnevnik — 20.25 Tedenski gospodarski komentar — 20.30 Propagandna reportaža — 20.35 3-2-1 — 20.45 Lilika — 22.10 TV dnevnik.

SOBOTA, 25. 5.: 9.30, 10.35 in 12.00 TV v šoli — 16.45 Rokomet Krivaja: Železničar — 18.00 Mozaik — 18.05 Obzornik — 18.15 Kje izvira Nil? — 19.15 Cikcak — 19.25 TV dnevnik — 19.45 Tedenski zunanje-politični komentar — 19.50 Prireditel ob dnevu mladosti — 21.30 Barvna propagandna oddaja — 21.35 Cannon — 22.25 TV dnevnik.

istega dne pa bo imel glavni referat Heinz Ludwig Arnold iz Göttingena (Zahodna Nemčija). Poleg njega bosta še dve predavanji.

Pisateljsko srečanje v Fresachu sta javno podprla privatna in javna roka.

● Naj še omenimo, da pridejo iz Jugoslavije tile pisatelji Slovenci: Leopold Suhadolčan, Jaro Dolnar, Mira Miheličeva, ki bo gotovo prinesla zanimive vesti iz Ohrida, kajti tam se bo ravno končalo mednarodno zborovanje svetovnega PEN-kluba. Poleg teh prideta še Jože Šmit in France Filipič, ni pa izključeno, da bo prišel še en pisatelj iz Slovenije, imena še ne ve, je dejal Walther Nowotny.

● Posebna zanimivost je izredni pečat poštnega urada v Fresachu, ki ga je izdelal slikar Erich Kuchar. Lani se je za ta izredni pečat interesiralo 7200 filatelistov in drugih ljubiteljev te poštne zvrsti.

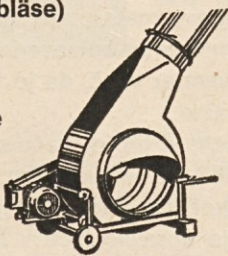
● Od slovenskih koroških pisateljev se bosta srečanja v Fresachu udeležila tudi pesnik Andrej Kokot in pisatelj Valentin Polanšek.

B. L.

Pihalnike (Heugebläse) od S 3.300.—

in druge poljedelske stroje

vam dostavlja na dom

Jožef Pernè

KLANČE 39

9132 Galicija — Gallizien

Naš tednik

izhaja vsak četrtek. Naroča se na naslovu: „Naš tednik“, Celovec, Viktringer Ring 26, 9020 Klagenfurt. — Telefon uprave 82-6-69. — Telefon uredništva in oglasnega oddelka 84-3-58. Naročnina znaša: mesečno 10.— šil., letno 100.— šil. Za Italijo 3400.— lir, za Nemčijo 24.— DM, za Francijo 30.— ffr., za Belgijo 300.— bfr., za Švico 25.— šfr., za Anglijo 3.— f. sterl., za Jugoslavijo 100.— N. din, za USA in ostale države 7.— dolarjev na leto. — Lastnik in izdajatelj: Narodni svet koroških Slovencev. — Odgovorni urednik: Nužej Tolmajer, Verovce št. 2, 9065 Zrelec. — Tiska Tiskarna Družbe sv. Mohorja v Celovcu, Viktringer Ring 26.

RUTAR-CENTER

- ugodno dobavi
- in hitro na dom dostavi

RUTAR CENTER, A-9141 Dobrla vas — Eberndorf, telefon 0 42 36 - 381

odgovor mi je kakor odsekal noge. Menda sem postal podoben mrliču.

„Le čakajte! Božja kazen ga že ima!“ je rekel oče.

A Bara je stopila k meni in me objela in odpeljala na divan.

„Ne govorite otroku tako!“ je dejala. „Otroka je treba naučiti ljubiti Boga, ljubiti svoje starše in svojega bližnjega, ne pa se bati! To je edina moč, ki ga bo obvarovala strahu in težavah življenja. Meni moja mati ni nikdar govorila, da me Bog nima rad, če nisem bila pridna. Temu se moram zahvaliti, da lahko prebolim in zaupanju in molitvi k Bogu vse svoje nesreče. Ne pačite podobne dobrega Boga v otrokovi duši! Učite ga ljubiti kot dobrega Očeta, neskončno vzvišene in svetega! Nesreče in strah izvirajo iz nas samih, ljudi. Bog jih dopusti, da se v njih pokažemo, kaj smo in kaj hočemo biti.“

Zares! Šele ob nesrečah se je pokazala ljubeča materina duša tete Bare. Šele v temi se pokaže lepota luči in pomembnost svetlobe. Hvala Bogu, da še živé na svetu take skromne in v Boga zaupajoče matere, ki neopazno s svojo vero in svojo žrtvijo izlivajo blagoslov na svoj zarod in na človeško družbo!

Ap.